

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Ivstitia Et Ivre, Continens Tractatvs De Prvdentia, Fortitvdine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutatiua, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XXII. De translatione dominij in alterum ex lege præscriptionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

Tandem alluvione dominium acquiri deciditur *dicitur leg.*
ad eo. §. 1. ff. de acquirendo rerum domino & §. præterea. ius fit.
de rerum divisione. Alluvio namque, vt ex dictis constat, est
 incrementum, vel decrementum quod flumen decurso temporis
 prædicto aliud præstat: quod incrementum, vel decrementum aliud
 est latens, aliud patens. Latens est quod paulatim, & quasi laten-
 ter flumen adiicit; hoc autem incrementum, vel decrementum
 eius est cuius est prædium, quia, vix à prædio distinguitur. Pa-
 tens vero est quod palam, & patenter fit, contingitque tripli-
 citer. Primo si impetu, & inundatione partem aliquam ex alieno
 prædio tuo adiecerit, vel ex tuo alteri detulerit. Quo casu per-
 manet ea pars adiecta, vel sublata sub domino, quo ante-
 erat, nisi eam Dominus derelictam habeat. Vt manifestè con-
 stat *ex dicta leg.* *ad eo. §. 1.* Secundo contingit cum insula
 aliqui denuo nascitur, quia sicut in medio mari iure genitum est
 primò occupans. Si vero in medio fluminis pertinet ad eos, qui
 verò è regione prædia habuerint pro viuis cuiusque iure
 dividenda. Quod si vii parti ripæ propinquior sit, haben-
 tibus ibidem prædia competit, neque eorum ius diminuitur,
 tamecum postmodum excedatur, & alteri ripæ aduersus accedit
 quia incrementum illud accrescit insula, & consequenter illius
 Domini. Si vero ea ratione insula sit, quia flumen in
 duas partes diuiditur, & prædiū alius cingit, eius erit
 insula eius fuit prædium, quia nulla est causa ob quam debet
 illius dominum amittere. Vt hæc traduntur. *§. insula iusfit.*
de rerum divisione leg. *ad eo. §. 1. & leg. incola ff. de acquirendo*
rerum domino. Tertiò contingit, vt flumen antiquo, &
 naturali alveo relicto incipiat per aliam partem fluere, quo cau-
 aleum direlictum ad eos pertinet, qui verò è regione præ-
 dia habent, sicut dictum est de insula. Alveus vero denuo occu-
 patus publicus effectus, dummodo longo tempore, & non
 per transternam fuerit occupatus, tametsi flumen post illud
 longum tempus ad suum antiquum alveum reverteretur. Sicuti
 constat ex §. quod si naturali iusfit de rerum divisi. & dicta leg.
ad eo. §. insula. & leg. ergo ff. de acquirendo rerum domino &
doceat Molina tractat. 2. de iusfit. d/p. 57.

Quousque autem hec incrementa per alluvionem contingunt conueniant. Vñfuctuario, feudatio, & emphyteutico
 decidit optimè Molina. *d. disp. 57. circa finem. numerum incre-
 mentum alluvionis latens cedere Vñfuctuario, sicut prædium,*
à quo vix distinguitur. leg. incola ff. de iusfit. Feudatio autem ob speciem
 conuenienter feudorum spectato iure communis nec incrementum latens, neque patens conuenit. At spectato iure Hispano
leg. 30. tit. 28. par. 3. latens conuenit, non vero patens. Ad
emphyteutam vero & latens, & patens pertinet; latens quia per-
*tinet Vñfuctuario qui minus est; patens quia sultinet decre-*mentum agro emphyteutico obvenientia absque diminutione*
*pensionis. Ergo æquum est, vt incrementa reportet ab illo pen-*sionis augmento.***

P V N C T V M XXII.

De translatione dominij in alterum ex lege
 prescriptionis.

Triplièter inquit Lessius. lib. 2. cap. 6. initio, potest trans-
 ferri dominium in alterum absque voluntate prioris Do-
 mini: primò iure genitum qualiter res bello iusto capta sunt
 capientis, & qua translatione, & dominij acquisitionis diximus.
1. p. tract. 6. de charit. disp. 5. Secundo virtute alicuius legis,
 particularis, idque sine culpa Domini, vt lege prescriptionis
 vel ob eius cupam, vt ob crimen Heresies, Sodomaie &c.
 Ob haec enim priuatum reus dominum suorum bonorum, &
 fisco addicuntur. De qua priuatione, & qualiter obliget &
 quod ius sicutis acquirat dixi latè tract. 3. de legib. disp. 2. de
 lege penal. & tract. 4. de fide disp. 5. de poenis Hæreticorum.
 Tertiò sententia Iudicis, vt si reus dannetur in quadruplicem.
 De cuius obligatione dixi in *supradictis disputationib. de lege*
penal. & consolacione bonorum. & dicam latius cum de deli-
 citis, & eorum penitentiam sermonem faciam. Quapropter in pre-
 senti volum superest agendum de translatione dominij virtute legis
 prescriptionem concedens.

S. I.

Quid sit præscriptio, & ob quam causam intro-
 ducta, & an ei renuntiari possit?

1. Explicatur præscriptio generaliter.
2. Proprius definitur.
3. Qualiter apud Canonici Iuris interpretes accipiatur?
4. Sumpia præscriptio tertio modo ab vñcupatione non distin-
guitur.
5. Beneficium præscriptionis quam ob causam iure communis
 in iudicium fit?
6. Beneficium præscriptionis renuntiari potest.

Praescriptio apud iuris Caesaris interpres teste Courau. 1
 regula possejor. 1. p. initio idem est quod exceptio, ita ex-
 cluſio actions adversus te inremata, qua triplice contingit.
 Primo negando titulum, & fundamentum, cui actor imponit.
 Secundo offendendo ei plenam satisfactionem dedisse. Tertiò
 retardando eius actionem. Exempli res erit manifesta. Potilla
 à te Petrus solutionem pecuniae mutuare, si eius pecunia
 exceptio negando mutuam tibi esse concessum, excludit
 titulum, & fundamentum, cu Petrus innatur, transversaque pa-
 sum omnis probandi, & haec non est propria exceptio actions
 negario. Si autem admisit mutatione opposita sollempniter, vel
 uerbi remissio, proprie eius actionem exceptio, & dicti
 eius ellipsis, & exceptionis tibi incumbit probatio. Quia pos-
 satione legitime facta Petri actio distinguenda, idcoq hæc
 exceptio peremptoria vocatur, quia Petri actionem perimit.
 Quod si oppositas non esse legitimum Iudicem testes, esse ini-
 fames, Petrum esse excommunicatum, actionem non eximi-
 guis, sed retardas, vel declinando iudicium, vel differendas,
 idcoq hæc exceptio appellatur declinatoria, seu dilatoria: de
 quibus agit titulus de exceptionibus tam in Digestis, quam
 in Codice, sed quia has exceptions à reo oppositas sicut
 actor contraria exceptionibus impugnare, et impugnare
 replicationes appellantur: quod si iterum reus huic actioni
 exceptioni se opponat, ea oppositio duplicitate numeratur, &
 haec possunt esse triplications, quadruplications &c. ut constat
 ex iusfit de replicationib. & leg. 2. ff. de exceptionib.

Secundò & proprius præscriptio est exceptio legalis actionis,

qua præsumit Dominum rem suam exigentem exceptio possejor.

Etenim cum lege statuum sit possejor, cetero tempore bona fide rem alienam, dominum illius comparare, si post illum tempore decursum exigat rem suam, præsumit Dominus exceptione hac legali repellitur, & quia eius actionem manifestè extinguit, exceptio peremptoria nuncipatur, de qua in tit. Cod. de præscript. longi temporis, & de præscript. 30. & 40. annorum: & latè Courau. regula possejor initione 4.

Hinc tertio apud Canonici Iuris interpres testatur Courau.

2. præscriptionem pro acquisitione domini, & ius alieni peremptionis, & continuatione possejori per tempus a legi præscriptum.

Si enim petenti rem suam præsumit, opposita possejor illius eo tempore, quod per leges necessarium est,

et ut illius rei dominum compares peremptori eius actioni exceptio.

Ob quam causam possejor eo tempore continuatur, & ea via dominii acquisitionis, præscriptio nuncipatur eti, cum tamē præscriptio effectus proprius sit huius possejoris, & omnium acquisitionis.

Sumpia præscriptio hoc tertio modo ab vñcupatione non distin-
 guitur. Nam vñcupatio (vt inquit Modestus. leg. ff. de vñcupati-
 nib.) est acquisitione domini per continuationem possejoris tempore à lege definito, & secundum quod definitum est. Quid enim rem alienam capi, eo vñ cui per leges dominum conci-
 dit, dominum illius acquirit. Sapere tamen vñcupatio non ac-
 quisitione domini in facto esse sumitur, sed pro causa sequenti
 di dominum, quo sensu soleat vñcupatio intertrumpi, cum tamē
 dominum iam acquiritur nuncquam intertrumpatur. Infoper
 vñcupatio est acquisitione domini per vñm rei capere, cum tamē
 præscriptio tamē excedatur ad extinem non iuri reali, seu
 personalis alterius abesse vñl. dopnij acquisitione, & nisi alieni vñ: idcoq præscriptio latius pater quam vñcupatio,
 cum tamē omnis vñcupatio sit præscriptio. Quid vero aliud
 affirmare vñcupationem præscriptione distinguat, quod illa sit
 mobilium, haec immobilium, nullum in extremitate, & præ-
 scriptio ad mobilia. Ut manifeste ostendit Courau. de regla
 possejor. n. 2. & Alciat. 1. g. ut sunt ff. de verbis significatis. Na-
 tur. cap. 17. n. 8. & 17.

Beneficium præscriptionis, quod est à præsumit Dominio, &
 dominium, & ius auferre, & alteri adiudicare, ob multiplex
 causam in bonum publicum introdulcum est. Primo & præ-
 scriptio ne passim longo tempore dominia retum confitit, &
 incerta est iuxta leg. 1. de usurpatib. & vñcupati-
 bus. Secundo ne lites protraherentur, leg. vñ. ff. pro Seta. Tertiò ne possejores continuo tempore tenet possejum am-
 tendi tenetur. leg. cum novissimi Cod. de præscriptis
 30. vel 40. annorum. Quartò ne homines in rebus, & iuri-
 bus suis conseruandis leges & negligentes sint. leg. &
 perfectius. Cod. de annali exceptione, & capite vigilanti
 præscript.

Hinc dubium est, An præscriptioni renuntiari possit? Negat
 Bart. in leg. xmo potest. col. penult. ff. de legatis 1. quem fecerit
 Gregor. Lopez. 1. g. 1. tit. 2. 9. part. 3. Dicuntur, quia nisi pu-
 blico derogare nemo potest. leg. iiii. publicum ff. de posu. 11.
 præscriptio pto inducit, eff proper bonum publicum principale,
 ne iniqui dominia retum incerta sint, ergo. Sed contrarium
 merito docuit Dynus dicit. leg. nemo potest, & in eum pro-
 pender Iafon ibid. n. 80. & in 2. le. 1. ura. n. 11. Risan. 10. Alius
 Rub. de præscript. n. 22. Ioann. Gutier. in reperi. 1. leg. n. 10. p. 11.
 nam

num. 470. Quorum fundatum illud est, quia ea renunciari possunt, que primo spectant priuatum commodum, & secundario bonum publicum sive tradit. Glossa ab omnibus recepta in cap. de causa de officio delegati. At praescriptio primo spectat praefertentium fauorem, & secundariam, & incidenter ius publicum. Sicut quilibet alia lex que bonum priuatum spectat renunciari potest, tamen si fuisse recipiat bonum publicum: quia hic secundarius respectus a legi separari non potest. cap. iiii. annus. lex. 4. dicitur. leg. 1. Et 2. sive de legibus, quo non obstante locus est renunciatio. leg. si quis in concribendo. Cod. de pacis. Negre his obstat lex de dicto de causis totalibus, vbi non permititur pactum, quo dos mulieris deterior fiat, tamquam causa docis & utilitatem priuaram & communem respiciat, ne inquam mulieres indotatae sint. leg. 1. ff. Sicut omnia matrem, quia hinc recte responderet Iohannes Gutierrez. dicta leg. nemo potest. n. 473. in causa doris utilitas a priuata separari nequit, at in praescriptione optime potest. Quo propter utilitas publica praescriptionis est, ne rerum dominum incerta sint: ut polito patre ne praescribatur aliqua res, dominum illius incertum non maneat, viro praescriptum est primo possessori, illud vero certius est renunciari posse, ne ius exequendum decennio praescribatur. Vt concilium est leg. 63. Tauri qui est bona leg. 6. tit. 1. lib. 4. nova collecta, quia per huiusmodi renunciationem non maneat dominum rei incertum. Ut bene adiutor Gregor. Lopez. dicta leg. 1. iii. 29. p. 3. Negre obstat quod in odium negligenter creditorum debita non exigitur, haec praescriptio introducta est, quia simul introducta est in favorem debitorum, ac proinde ipsi renunciare possunt, maximè cum predictum statuum exemptionem ab executione concedens occasionem praeter debitoribus debita malâ fidei retinendi.

Hæc renunciatione praescriptionis non solum expressè, sed tacitè fieri potest, vt si pars promittat rem perpetuo obseruare. Vt relatis pluribus docet Gregor. Lopez dicta leg. 1. Gutierrez. leg. nemo potest. n. 475.

§. II.

An praescriptioni beneficium pro foro conscientiae prospicit?

- 2 Aliqui negant in foro conscientiae etiam habere.
- 2 Temperani aliqui supra dictam foro entram, ut procedat in eueniu, quo primitus dominus culpabilis existet.
- 3 Statutum tam pro foro exteriori, quam conscientiae, praescriptionem prodere.
- 4 Soluuntur fundamenta opposita sententia.
- 3 Consent plures rerum immobilia dominium utile tantum non diratum comparari.
- 6 Contraria sententia verior est. Est soluuntur fundamenta opposita.

Praescriptio praescriptionis beneficium non solum pro foro exteriori, & iudicari, sed etiam pro foro conscientiae, ita ut praescribens rem alienam nulla obligatione teneatur, eam primum Domino restituendi, non est contans sententia. Nam Aliat. in libello de quinque pedibus praescriptio. Henricus Gandanus. q. 8. q. 22. Petrus Gregor. syntagma iuris lib. 4. cap. 8. n. 2. & alii relati a Glossa in cap. vigilantiæ de praescriptionib. & a Courtauld. reg. professor. 3. p. n. 1. & seqq. negant in foro conscientiae etiam habere. Primo quia nulla lex potius abrogare potest legem naturalem dicitam rem vero Domini esse reddendam. Secundo quia praescriptio fundatur in bonâ fide, quâ possident rem alienam sicut esse credit. Ergo si possident constat vere esse alienam tollit bona fides, & consequenter praescriptionis fundamentum.

Adrian. in 4. de restitu. in q. de praescript. §. Mibi autem sive praesidio Medina. Cod. de restitu. q. 16. & 18. supradictam sententiam limitant, ut procedat casu quo primitus Dominus aduersus quem praescriptum culpabilis existet in re, rurisque proprio conferendo; eo quod non videatur exequitati confonendum quemque iure suo priuati absque culpa. Praeterquam quod in cap. vigilantiæ de praescriptio, indicat praescriptionem introductam esse in peccatum negligenter.

Nihilominus communis, & certa sententia est praescriptionis beneficium tam in foro exteriori, quam interno locum habere. Vt probat Glossa. dicti cap. vigilantiæ verbo nouerit. Abbas. lib. n. 6. Courtauld. reg. professor. 1. p. 1. n. 1. & 5. & 3. p. 1. Tiraquel de praescriptio. §. 1. Glossa. 1. Andreas Fachineus lib. controveriarum iuris cap. 64. Molina tract. 2. dicit. 1. iuris fisci. Lefluis lib. 1. cap. 6. dub. 1. n. 51. & seqq. Fundamentum est, quia res publica optime potest quemcumque dominio iuratum rerum priuatum, & alteri applicare, cum id bono communis, & tuncque iustitiae administrationi expedit, ut de se constat. At bono communis, rectaque iustitiae administrationi expedit, ut bona fide possidentes alios, illorum acquireant dominium; etenim hac via vitantur

Ferd. de Castro. de Luf. & Iur.

lites, & dominiorum incertudo, & confusio. Ergo praescriptio non solum in foro externo, sed interno habet locum. Secundo facit Canonæ translationem dominij tantum negant praescriptioni mala fide introducta. cap. vigilantiæ cap. v. 1. de rescriptiōnibus. Tacite ergo supponunt praescriptionem bonâ fide stabiliter vim habere dominum transferendi. Sententia vero Adriani hac ratione concurrit: beneficium praescriptionis introductum non est ad puniendam legi unitatem, & negligientiam prioris Domini, sed ne domini diu, & fore semper incerta essent, ne lites protraherentur. Quippe in iure cuius nullus est Textus, ex quo ob fidem punitionis colligatur esse introductum. In iure vero Canonicæ in cap. vigilantiæ aliquantulum indicatur: at re attente considerari nullus est fundamentalis. Nam Textus inquit. Episcopus legislator soisim prout ritandam misericordiam legi unitatem, & legi temporis eternam & confessionem primus trecenti, vel quadragenali praescriptiōnē vigorem legis imposuit. Nobis autem tam in rebus cognitis, quam latitudibus placuit non habere vigorem. Ecce quater loquitur Textus de praescriptione mala fide, quam Pontifex reprobat: hanc igitur admittere possemus iure Civili introducunt effici ad puniendam misericordiam legi unitem. Verum neque id ex praedicto Textu colligitur. Non enim inquit Textus introductum esse ad puniendam, sed ad ritandam misericordiam legi unitem, ut sit miseri excitatetur ad legi unitem, & negligientiam expellendam in suis propriis iuribus conseruandi. Adeo etio beneficium praescriptionis introductum efficit in punitionem negligientia priorum dominorum, quia tamen haec non est causa præcipua, sed illa ne lites multiplicarentur, neve dominia incerta manerent, ideo cessante negligientia culpabili prioris Domini, non cessat beneficij concessio.

Argumentum alarum sententiârum nullus sum momentum. Ad primum pro sententia Alciati adductum concedo, legem positivam non posse abrogare legem naturalem, neque tamen legem praescriptionis abrogare legem naturalem, scilicet rem velo Domino esse reddendam; quippe facta praescriptio iam pristino Domino sublatum dominum est, & vi praescriptionis praescribenti adjudicatum. Ad secundum respondere bonam fidem requirunt esse tempore quo praescriptio constituitur, at praescriptio constituta nequit esse mala fides, cum res non aeternus, sed praescriptus sit. Ad primum fundamentalum Adriani respondere sequum non esse quilibet priuati suo iure abesse culpa, si priuatio penalis sit. Secus vero si sit legalis ob bonum commune introducta. Ad secundum ex cap. vigilantiæ fatis confit ex dictis nullum esse ab verbum, ex quo colligi possit beneficium praescriptionis in peccatum alicuius negligientie culpabilis suicidio concilium.

Verum etio plures concedant ex vi praescriptioni tum pro foro exteriori, tum pro foro conscientiae dominium praescribenti acquisiti, id tamen temporis, ut intelligatur de praescriptione rerum mobilium; nam ex praescriptione rerum immobilia content solum dominium utile non directum haberi. Sic Glossa in leg. traditionib. Cod. de pacis. & in Ausiliis. nisi iuramentale Cod. de bono. maior. 1. & vroque oco Barol. Baldus de praescriptionib. 2. p. 3. art. princip. q. 2. Panormit. & Ielin. in Rub. de praescriptionib. & alii relat. a Courtauld. in reg. professor. mala fide. 3. p. in princ. de Reg. iuris in 6. Dicuntur ex leg. si duo patrem. §. 1. ff. de iure turcando ibi. Post longi temporis praescriptio non erit actionem habere delere. Id ipsum dicitur. leg. 1. in fine. ff. de aqua pluvia arcenda. & leg. si quis diuturno. ff. quemadmodum seruitus vindicetur. Et ex eo quod praescriptio sit actionis exceptio, supponit, ergo illum quem excepis ut habere agendi quod ius per exceptionem elide incendit. Sed hoc ius nequit effici utile, hoc enim possit fori competere, relinquunt ergo si sit usus directum.

Nihilominus contrarium sententiam ut longe veriore amplexati sum. Decius. & Alciat in leg. traditionibus Con. de Pacifico. Corrasius. lib. 6. miscellaneor. cap. 20. Courtauld. ad reg. professor. mala fide. 3. p. initio à n. 2. Andriachini. lib. 1. controveriarum cap. 70. in fine. Molina strati. 2. dicit. 6. iuris fisci. Lefluis lib. 2. cap. 6. dub. 17. n. 51. Dicunt, quia ex legibus & canonicis concedendum praescriptio dominum, colligi non potest solum utile dominum concedi in rebus immobiliis, siquidem absolute, & absque via restrictione afferuntur. Usucepti dominia rerum nobis acquiri, ut videtur in leg. 3. ff. de usucaptionib. & leg. acquiritur. 2. §. non iuram ff. ne acqui rendo rerum dominio & leg. traditionibus Cod. de Pacifico. cap. 2. & 4. de praescriptionib. cap. Clerici. 2. 6. q. 3. & alii. At appellatione dominii potius dominum directum utique præcipuum venit quam dominum utile. leg. 1. §. quae in perpetuum ff. si ager vel gallo, vel emphyteuticus petatur. Ad idem est §. 1. initio de usucaptionib. qui loquuntur Imperator de praescriptio rerum mobilium, & immobilia subdit, dominia rerum iustitia causa. & possessionis praecedente acquiruntur.

Negat argumenta in contrarium illius sum pondet: illis enim legibus conceditur vilis actio, quia materia subiecta solam, ut actionem exigebat, non autem negatur actionem diream dari posse, si materia subiecta id postulaserit. Ad fundamen-

§ 2

tum ex ratione peticum nego, antiquum Dominum verum ius agendi habere: solum enim habet ius apparens, siquidem exceptione peremptoria repellitur.

§. III.

An sint aliqui, qui nec praescribere possint, nec aduersus eos currit praescriptio?

1. Quilibet sine mentis praescribere potest.
2. Servus quatenus servus non potest praescribere.
3. Adversus personas, quibus suorum bonorum alienatio interdicta est non currit praescriptio.

Regula generalis est quaelibet sanx mentis praescribere possit, tametsi minor, aut pupillus sit, quia nulli inveniuntur exceptus, & voluntatem habere potest acquirendi, & colligit ex leg. reg. §. pupillus ff. de usucaptionib. Qui vero libertate definitus est incipere praescriptionem nequit: quia animo acquirendi careret; si tamen tempore sane mensis incipita praescriptio fuit vel ab ipso, vel ab eo cui successit, continuare praescriptionem potest; quia presumitur in priori voluntate permanere, argum. leg. sequitur. §. suriosus & leg. iusti §. cum qui ff. de usucaptionib. & leg. si quis animo ff. de acquirendo possit, & leg. regia 2. iii. 9. par. 3. & ibi Gregor. Lopez.

Servus vero quatenus servus est praescribere nihil potest; non enim & quoniam est exterritorum bonorum possessio, & dominium concedere ei qui sui possessio non habet: colligitur ex dicta leg. sequitur. §. servus ff. de usucaptionib. & habetur leg. regia 3. ii. 29. par. 3. & ibi Gregor. Lopez.

Personae vero aduersus quibus non currit praescriptio sunt omnes illæ, quibus suorum bonorum alienatio interdicta est. Quippe praescriptio est legalis alienari. Non igitur ratione contumeliam est ut quod vna via concedatur, alia deficiatur. Sed hoc intelligi debet per se loquendo, eo quod praesumptio mala fides in eo, qui rei accepit ab eo qui eam alienare non potuit. At positâ bona fide in accepto praefabri possunt, sed extra ordinem tempore ordinario ob malam fidem alienari, sed extra ordinem videlicet tricennio, vel quadrennio. Ut dicit leg. vii. Cod. communia de legaris. At si haec bona prohibita alienari haberet ab aliquo tertio, qui bona fide tibi concessisset praescribere eam possit tempore ordinario. Itemque si praescriptionem incepisset, antequam hac prohibitione affecta essent. Ut bene notauit Lefsius lib. 2. cap. 6. dub. 15 & dicimus latius infra.

Deinde aduersus filium familiæ dum est in potestate patris, aduersus minorem, aduersus prodigum nulla inchoari potest praescriptio, bene tamen continuari, si amea accepta fuit. leg. bone fidei ff. de acquirendo rerum dominio leg. sicut in rem Cod. de prescript. 30. vel. 40. annos. & pluribus exponit Gregor. Lopez. leg. penult. iii fin. part. 6.

§. IV.

Expenduntur conditions praescriptioni necessariæ requisitæ, specialiter prima conditio.

1. Quae sint conditions praescriptioni requisitæ?
2. Possit non solum naturali, sed etiis praescriptioni requisita est.
3. Nequit inchoari praescriptio cum pristinu[m] Dominu[m] possessionem retinet.
4. Colonus, conductor, commodatarius &c. praescribere nequunt.
5. Item nec tutor, nec curator.
6. Item incapaces possidenti.
7. Qualiter possit probetur.

Conditiones ad praescriptionem requisitæ quatuor communiter à Doctoribus enumerantur. Possit. Bona fides, titulus probabilitatis praesumptus, continuatio possitionis cum praedicto titulo, & bona fide per tempus à lege praescriptum.

Quod primaria conditionem attinet, quæ est possitio, omnibus computum est sine possitione non dari praescriptionem. Vt habeatur reg. sine possitione de Regale sura lib. 6. & leg. fin. ff. de usucaptionib. Oportet autem ut haec possitio ciuilis sit & iuridica, nec enim sola naturalis sufficit. Ut ex communione doceat Abbas. caus. m. n. d. praescriptio[n]ib[us] Couarruu. ad reg. poss. for. 1. p. iust. n. 7. non tamen est necessarium, ut reali apprehensione acquiratur. Satis enim est si fictione juris, aliquo actu, apprehensione aquivalenti comparatur. Ut pluribus comprobatur Molina. tract. 2. dist. 3. & 13. Couarruu. ad reg. possessor. 2. p. §. 1. n. 6.

Hinc est te praescriptionem inchoare non posse interim dum pristinus Dominus eamem possitionem non amittit, tametsi

rem naturaliter possideas. Non enim ex eo quod ignorat[ur] mino eius bona vendita tibi finit a fute; tu inchoare praescriptionem potes, tametsi bona fide, & cum titulo probabilis possit. quia ea possitio naturalis est non civilis, huc enim apud pristinum Dominum permanet, dum ipse ignarus est rem suam tibi translatam esse, ab eo autem puncto, quo id cognoscit, neque curat à te auferre, quia credit non praesumiturum; vel id intrans repulit eft, incipit ciuiliter possidere iuxta. leg. clm. p[ro]p[ri]etatis. §. qui ad arundinum ff. de acquirendo possit. Et residuum et omnium sententia Couarruu. ad reg. possessor. 1. p. §. 1. n. 7. Pauli Layman. lib. 3. sec. 5. tract. 1. cap. 8. n. 5.

Ob eandem rationem neque coloms, conductor, commodatarius, pignoratarius, & alii similes praescribere possunt rem conductam, commodatam, & in pignus acceptam. Vt docitur leg. male agri. Cod. de prescript. 30. vel 40. annos. & cap. Cleric. 16. q. 4. & ibi Gloria verbo, in propria. & verbo, scriptio. 2. n. 20. Molina. Lefsius. Layman. loci citati. Ut ratio est manifesta, quia ipsi non possident, sed possidet proprietarius per ipsos. Vnde si ipsi confeo proprietario rem conductam pignoratam, commodatam tibi vendant, in eis bona fide possidere, non potes praescriptio[n]em illius inchoare, quoniamque proprietarius sciat tibi esse rem in aliis, & recipere ometat; quia interim sue rei ciuilis possidet, item recipere.

Ex eodem principio nequit tutor, curator, procurator, ferens & filius/familias in ijs, quia Dominus & patrus acquirent aliquid sibi praescribere, quia non possident nomine proprium, sed alieno. Et idem est de Emphytice, Feudato, Viu[m]etato, quod dominum proprietatis. Secus vero quod videtur dominum, vel viu[m]etum, hunc enim valent praescribere, quia nomine proprio possident, & docent præscripti Doctorum.

Demque incapaces possidenti co ipso praescribendi incapaces existunt, quia possitio est unica via obtinendi praescriptio[n]em. Quia ratione nequeunt laici res facias, & Ecclesiasticas illo quantum tempore, nomine proprio praescribere, quia nequeunt possidere. cap. Sacra[m]ent. cap. M. ff. de iusticia. cap. Laicis. cap. post. Laicos, & alij. 16. q. 7. Non enim laici Clericos, coramque bona iurisdictionem praescribere possunt, neque item ius exigendi decimas, sicut Clericos competet. Vnde habetur cap. casu[m] de praescript. quia horum officiis interdicitur. Sed quia ex priuilegio summi Pontificis capaces sibi possunt tum exercendi in Clericos iurisdictionem, tum exigendi decimas, ex eodem priuilegio capaces esse possunt praescribendi. Quocirca laicos qui praescribendi possident tempore legitimo praesumente probabilitem citulum apud Apostolicu[m] sicut concilium abesse dubio praescribent. At si humiliandum non praesumere, cameros à tempore immemorandi possidet, nunquam praescriptio[n]em obtinere posset, quia eis possitio[n]em inabilitatis, illegitimitatis, à iure reprobata, & ex mala fideque ergo praescriptio[n]em inducere. Ut recte notauit in praescribi Layman. acto lib. 3. sec. 5. tract. 1. cap. 8. n. 7.

Supradictum dicendum qualiter haec possitio probetur: Ex his uter responderem, si probes te antiquum possidit latus est, ut praesumatis de praesenti possidere. Vti docent Bart. in leg. iust. 10. de Ciel. de probationib. Abbas. in cap. accidentis de possitio[n]e. & cap. cum ad sedem de resist. spolior. Et probet ex eo quod a possitio[n]e femal fabia eadem nequeas nihil posse possidendi mutaueris; at haec mutatio non praesumunt. cap. Maior. S. vlt. de baptismo. leg. Sanctiss. Cod. iust. 10. art. 2. Debet tamen allegare te de praesenti possidere, ut dicto presumptio[n]e locus sit, quia presumptio iurius confitens in actu proprio allegari debet. leg. si adulterio. cum incert. §. cum Ptolom. ff. de adulterio. Vnde recte tradit Couarruu. ad reg. possit. ff. 1. p. 1. n. 1. Deinde ex eo quod probes te antiquum possidit, & de praesenti possidere, presumatis intermedio tempore possitio[n]em continuasse. Vti tradit Gloria. in c. Cum Ecclesia de causa possit. & proprietate. Abbas. cap. Camad. fidem de resist. spolior. Couarruu. dicta reg. possit. 2. p. 1. n. 1. Et colligit ex cap. praeterea §. 2. de translatio[n]e. & leg. certum §. 1. ff. de confessio[n]e. Verum hoc intelligendum est eis, quo ciuilis possitio per decimum probanda fit; nam & vita decimum fit probanda, & naturalis possitio amissa fuerit, oportet initium cuiuslibet decennii probare, quia animus continuando possit, rei non retinet non praesumunt propositi.

Vt recte notauit. Et colligit ex leg. pregeff. de uarinda possitio[n]e. Et pluribus relatis tradit Couarruu. loco citato. n. 3. tametsi Andreas Alciat. ac praesup[os]t. reg. 2. presumpt. 22. contrarium sentiat. Ad dicte Couarruu. predicitam

probationem sufficere in eo, qui cum spoliatus sit concedit effe restituendum, per interdi-
cum uarevi, & vi
possidet, de
quo alibi.

* *

§. 7.

§. V.

Expenditur secunda conditio præscriptioni requiri, quæ est titulus.

1. *Titulus necessariò requiritur.*
2. *Quid sit?*
3. *Aliquibus placet sufficere titulum ignoratum.*
4. *Quid sentiendum sit distinctione respondetur.*
5. *Propositus quadam obiectio.*
6. *Pot illi sat?*
7. *In foro externo negant plures bonam fidem præsumi posse.*
vix titulus non adest.
8. *Distinctione quoque resolutur. Et sit satis fundamentis
1. opposita.*
9. *Mala fides præsumpta possitio 30. annorum purgatur.*
10. *Malis præscriptionibus, reuirementibus titulum non sufficit
possitio probatio.*
11. *Si ex titulo virio o possessor in corpore corruuit præscriptio.*

1. *Communiter Doctores, Courtrui. ad reg. possessor. de reg.*
*Ciuria ix. 6. p. 5. 1. Mol. tract. 2. dñs. 4. cap. 64. Celsius lib. 2.
cap. 6. dub. 2. n. 8. Layman. lib. 3. sum. s. l. 5. tract. 1. cap. 8. n. 12.
Eman. S. a. verbo præscriptio. n. 1. et ibi Summittas Sylvestri. Angl.
Taberna. sententia ad præscribendum titulum necessarium esse.
Vt manifestè constat ex cap. si diligensi de præscriptionib. leg.
Celsus ff. de v. ucap. imponib.*

2. *Titulus autem est causa ex se habilis ad transferendum do-
minium. Vt est donatio, hereditas, legatum, emprio, vendi-
tatio, transactio, adjudicatio. Etenim si res aliena tibi donatur
à persona alias potente, vñcapere potes ex custo donationis. leg.
1. & 2. ff. pro donato. Idem est si titulus hereditatis eam acci-
pias, modo defunctus non sit in mala fide. S. dictum in iust. de
vñcapionib. leg. vlt. Cod. communis de vñcapionibus. Deinde
si titulus legati. leg. 4. ff. pro legato; & à fortiori si can. accipias
titulus empionis, venditionis, transactiōnēs, aliorūque similiūm.
Vt constat ex leg. 2. ff. pro empore leg. ex causa Cod. de vñcapio-
nib. pro emp. vel transact. Item si tibi per sententiam ad-
judicatur, aut ex lego, uti vñcapientur derelicta vel quæ nullius
sunt. Denique si rem illam probabilitate exigitur ad te pertinere,
vel quia credis tibi esse legatum, aut ut te empatio, cum tamen
legata, nec empta sit, vel quia mutuus inter tua bona; qui titulus
appellatur in iure pro suo. Vt constat ex leg. 1. & leg. ff. pro iuso.
Hi sunt regulariter tituli ex se habiles ad transferendum domi-
num. De quibus titulis late agitur. lib. 4. Digestorum & lib. 7.
Codicis.*

Ad vñcapionem igitur nullus ex his titulis qui validus fit re-
quisitur. Nam simul cum traditione transferit dominium, sed pro-
babilitate præsumptus, etenim cum præscriptio eff. non possit
absoque bona fide, vt S. sequenti dicimus, hæc autem confitetur
non possit absoque titulo, vñcapere illius fundamento, non enim cre-
dere potes ius habere possidendi nisi credas te habere titulum, ex
quo hoc ius oritur. Inferatur sane titulum præscriptione necessarium
eff. non recumbeat sed probabilitate a præscriptore præsumptum.

3. *Venimus Andreas Fachinus. lib. 8. contraria. iuri. c. 3. r. fe-
reas Batt. Angel. & Immolan. in leg. 2. ff. sub conditione & ff.
de vñcapionib. Vaz. quium. controver. illas. ff. lib. 2. cap. 9. affert titu-
lum necessarium esse, sufficere tamen ignoratum: quia potius
substantia rei quam possessor opinio spectanda est. Cui opinio-
ni non leuita fuerit. Lex 2. ff. si sub conditione & ff. de condi-
tionib. ibi enim inquit Paulus Iuris contractus. Si sub conditione empio
fata sit pendente conditio, empio, non v. accept. Idemque
est uti puer conditione exigitur, que nondum exigit, similis
est enim ei qui putat se emisse. Contra si exigit, & ignorat, po-
test dici secundum Sabinius (qui potius substantiam invenit
quam opinionem) vñcapere eam. Est tamen nonnulla diuersitas,
quod ibi cum rem putat alienum quia fit venditoris, affectionem
emporis habeat: at cum nondum putat conditionem exigitur,
quia nondum putat sibi emisse. Quod apertus queri potest. Si
cum defunctus emisit, hereditas eius tradatur qui neciat defun-
ctum emisse, sed ex alia causa sibi traxi, an vñcapio certus? Sed
mihil cum vñcapere possit videtur. Ecce qualiter Iuris contractus
confit vñcapere posse cum qui sibi possessoris titulum ignorat,
siquidem is qui sub conditione emerat, & ignorabat conditionem
exigitur, quia potius est ei qui ignorabat se emisse, & heres qui
ignorabat defunctum emisse, vñcapere possunt: quia, vt inquit
Sabinius, potius spectanda est substantia rei, quam opinio posses-
sionis.*

Sed ijs Textibus respondere debes procedere in foro externo, in
quo stante titulo ad vñcapendum non obicit illius ignorancia,
qua non præfigitur. Præterquam quod non videtur necessaria
ad bonam fidem (civitatem tituli) in particulari, si in genere agnos-
cas suffici posse causam habere. Addi iuri Civili, vt vide-
bimus, non est requisita bona fides ad præscriptionem, quid mihi
quod nec scientia tituli requiratur.

Temperant autem Courtrui. ad reg. possessor. 2. p. 5. Molina
Ferd. de Castro. de Luf. & 141.

Lessius, Layman. locis allegatis, vt procedat in præscriptione de-
cem, vel viginti annorum, in hac enim præscriptione affirmanti
titulum necessarium esse. Secus vero in præscriptione immemoria-
li, tamen si adversus præscribentem addit' iuri præsumptio. Item
que in præscriptione centenaria, nisi præsumptio iuri præscribenti
noceat.

Ceterum in hac re distinguendum est: aliud enim est adesse ti-
tulum qui legiūm præsumuntur, aliud est nullum adesse titulum;
præsumi tamen adesse. Et quidem ad præscriptionem decem, &
viginti annorum necessarium titulus adesse debet, nam illo ex sola
præsumptione tituli fides bona confidere possit, non tamen con-
stitutio præscriptio ex ea bona fide, titulus deficient: at ad præ-
scriptionem 30. vel 40. annorum, & à fortiori ad præscriptionem
centenaria, & immemoriale nullus titulus requiritur est, benē
tamen illius præsumptio; quia absoque illius præsumptione, bona
fides stare non potest, quia in omni præcepto one necessaria est.

Huic tamen conclusione videatur obstat. Courtrui. ad reg.
possessor. 2. p. 5. 1. & 8. quatenus asserti bonam fidem confidere
posse absoque titulo. Quod probat primo. Qui rem possedit tri-
guina, vel quadrangula annis, cui possidet. Secundo possidens rem ex titulo aliquo in-
valido potest habere bonam fidem ex qua præscribere possit, sed
tunc non præscribit ex titulo. Ergo titulus ad præscriptionem ne-
cessarium non est. Tertio emens rem ab eo qui bona fide incepit
possidere, non præscribit ex titulo emptoris, sed præscriptionem
ab alio ceptam proficitur. Ergo ita potest præscriptio & bo-
na fides absoque titulo. Quartu' vbi quis rem aliquam possidet
creans sibi donatam, aut legatam esse, cum tamen nec donata,
nec legata sit, bona fides habet præscriptioni sufficientem quia
titulum habeat. Ergo &c. Quinto si quis rem possidet exigitur
mans (quia id sibi a fide dignis dictum est) esse propriam parentum,
quibus iure hereditario succedit, cum tamen vere non sit,
habet bonam fidem absoque titulo. Ergo bona fides stare optimè
potest absoque titulo.

Verum si hæc argumenta nobiscum non pugnant. Ad primum
respondere completa vñcapione per 30. vel 40. annos nihil refer-
re, an memor, vel immemor sit titulus ex quo rem possedit, quia
ea continuare possidet bona fide facta sibi tunc um iuridicum
concedit. Titulus autem ad inducendam præscriptiōnem requiri-
tur, non potest præscriptione inducātur. Præterquam quod in
præscriptione triginta, vel quadrangula annorum titulus non est
necessarius, sed latius est si adit' tituli præsumptio. Ad secundum
concedo te bona fides habere posse stante titulo aliquo inua-
lido, eo quod validum est præsumit quia non solum ex bona fide
sed ex titulo præscribit. Ad tertium admitto si emens non
præscribit ex titulo emptoris, sed præscriptionem ab alio co-
piam continuare, nego tamen absoque titulo qui præsumit
adfinire in venditore præscriptionem inchoante. Ad quartum &
quintum concedo bona fides stare optimè posse absoque titulo
vero, sed non absoque titulo probabilitate præsumptio valido, vel
absoque titulo præsumptione. Quocirca dicimus ad præscriptio-
nem qui viginti, vel triginta annis completer titulum necessarium
eff. non recumbeat validum. At ad præscriptionem, que possidet
triginta, vel quadrangula annorum inducitur, præsumptionem
probabilem tituli sufficiere, tamen si titulus non adit.

Porro in foro externo Andreas Fachini relati Innocencio, &
Baldo in cap. per tuas de Testibus. Immola in cap. vlt. n. 20. de
præscriptionib. Felino in cap. si diligenti. n. 4. codem vlt. Ruino.
cons. 4. n. 29. lib. 1. negat bonam fidem præsumi posse vbi titu-
lus non adit. Dicunt ex leg. vlt. Cod. unde vi. ibi. Omnes civi-
tates debent quod sum et id a' alios in multis omnibus pertinera. Deinde
de quod ad præscriptionem bona fides necessaria est. cap. vlt. de
præscriptionib. Ergo afferens te bona fides in præscribendo ha-
bitus probate debet: afferent namque incumbit probatio non
neganti. leg. afferatur. Cod. de non numerata. pecunia. & leg. 2.
ff. de frōnis. nūbus. Atque vt hanc probationem prestat, titulum
offendere debet, titulus ad bonam fides necessarius est.

Dicendum tamen est pro præscriptione quæ decem, vel viginti
annis completer, nec bona fides præsumit absoque titulo, nec
præscriptionem inducat. censeri. Secus vero in præscriptione
qua triginta, vel quadrangula, aut centenaria vñcapiore
constitutur, & à fortiori in præscriptione immemoriali. Et
enim præscriptio longi temporis ex iure dispositione titulum
requiri. leg. Celsus. leg. n. 10. Cod. de rei vindicat. vbi Batt.
& Doctores. & cap. placuit. § postill. 15. q. 3. neque in hac parte
vñlum discernit est in eius Canonicum, & Civile, vt adnotavit
Courtrui. i varia. cap. 17. num. 7. at in præscriptione longissimi
temporis & immemoriali, nullus titulus neque iure Canonicis,
neq; Civili exigitur, sed sufficit bona fides, quia præscribers credit
se titulum habere, & cauam ad possidendum, tamen non ha-
bet. Vt constat ex leg. Omnes Cod. de præscript. 30. annorum
cap. placuit. §. postill. 16. q. 3. & tradunt Doctores in capite
ff. diligensi cap. sanctorum de præscriptione. Ergo in præscriptione

longi temporis presumi non potest fides absque titulo, cum nec praescriptio absque titulo presumi, aut stare possit. Secundus vero est de praescriptione longissimi temporis, in qua sicut non requiritur titulus, sed absque illo confitetur potest, sic absque illo bona fides presumi debet. Arque ita tradidit Baldus. ad leg. Celsi s. ff. de usucacionib. in 3. p. n. 9. Menoch. de pr. iur. lib. 3. tr. 3. cap. 30. n. 7. Mafcard. de probat. volum. 1. conclus. 224. n. 3. Contraua. ad reg. possif. 2. p. § 8. n. 1. Vazquez. conuers. titul. lib. 2. cap. 79. n. 5. & cap. 81. n. 8. Neque obstat argumentum contraria. Nam lex ultima loquitur de eo qui rem possit cognoscere esse alienam, quod stare non potest cum praescriptione, quippe praescrivens credere debet rem a se possitiam propriam esse. Ad secundum, nego ad bonam fidem titulum necessarium esse, solum enim est necessarium praesumere titulum adesse, tamen non adit.

Hinc infero malam fidem presumptum ex eo, quod qui propriaria autoritate rem vacante occupauerit leg. vii. Cod. v. de vi purgari possit. etiamnam annorum teste Contraua. plures reference ad reg. possif. 2. p. § 8. n. 8. quia ea continuata possit bonam fidem facie praesumere, maximè cum titulus ad prescribendum non requiratur.

Secundò infero in his praescriptionibus, que ultra bonam fidem, & continuata possit, requirunt titulum non sufficienter probari probata possit per totum illud tempus. Tum quia titulus non praeiunitur nisi probetur. leg. nullo. C. d. de ret. vindict. leg. Austin. Cod. de prescrip. longi temporis. & leg. Celsi s. ff. de usucacionib. Tum quia illarum praescriptionum titulus est fundamen, & causa, ac cuiuslibet incumbit probatio illius quod sua intentionis fuerit causa, & fundamen.

III. Tertiò infero tamquam in praescriptione immemoriali, & centenaria, & regulariter in praescriptione 30. vel 40. annorum titulus non requiri, ideoque probatio illius praescriventi necessaria non fit, attamen si confitetur praescriventi ex titulo vitio praescriptione incipiisse, eo ipso corrigit praescriptio. Nam haec confitetur nequit abesse bona fide. cap. vigilanti. & cap. vlt. de praescriptionib. bona autem fides presumi non potest flante titulo vitio. Vt pluribus relatibus docuit Mafcard. de probat. volum. 1. conclus. 371. n. 38. & seq. Andri. Fachim. lib. 2. conuers. cap. 33. idemque Mol. alij relat. lib. 2. de primogen. cap. 6. n. 70. prudenter monet in his praescriptionibus titulum exhibendum non esse, nisi forte eius conditionis sit, ut causam aliam dubiam & difficultem, faciem, & certam reddat; nam cum ex praescriptione eo tempore continuata praesumantur interuenient omnia requista, non est cur in dubium exhibitione tituli reuocentur.

S. V I.

Declaratur tertia condicio requisita ad praescriptio-
nem, quae est bona fides.

1. Bona fides omni praescriptio necessaria est.
2. Aliqui temperanza procedat in praescriptione immemoriali, sed non admittitur.
3. Neque item admittitur, ut non procedatur in actionibus, & obligationibus.
4. Explicari qualiter in actionibus, & obligationibus bona fide requiratur?
5. Qualiter servutus rusticus praescribere possit?
6. Bona fides tam in foro Casario, quam Ecclesiastico requiri est.

Bona fides, hoc est bona conscientia omni praescriptio in-
ducendae necessaria est, ut constat ex reg. possif. de Regul.
lariis. lib. 6. & ex cap. vi. de prescrip. vbi Innocent. III. inquit.
Quoniam quod non est ex fide id est quod non est secundum
conscientiam, & rationis dictum iuxta illud ad Rom. 14.) pec-
catum est, Synodali iudicio definitum, ut nulla volunt abesse
bona fide praescriptio, cum generaliter est omni constitutioni, at-
que coniuncti derogandum, qua absque peccato mortali non
potest observari: inde eportet ut is qui praescribit in nulla tem-
poris parte rei habeat conscientiam alienam. Ex quibus verbis li-
quido constat neminem praescribere posse rem alienam, quam
alienam esse cognoscit, quia contra conscientiam retinet. Ut deci-
diuit. leg. vi. Ced. Vnde eti. ibi. Omnes enim scire debent quod
suum non est id ad alios modis omnibus pertinet.

Aliqui est quorum numero est Salicet. ad leg. 2. Cod. de ferni-
tibus. Iafon. lib. 2. conf. 209. Bald. conf. 352. num. 3. lib. 1. Dicimus.
ad leg. tradit. in omnibus. sum. 12. Codice Paetis. & ioss. 496. num.
5. & conf. 639. n. 4. Boerius. decu. 19. num. 7. Practicam con-
clusionem limitant, ne procedat in praescriptione immemoriali,
qua haec praescriptio vim habet tituli priuilegii iuris constituti,
legis, & veritatis; ideoque aduersus illam non admittitur preba-
tio, quia est presumptio iuris, & de iure. Non igitur requiri bo-
na fides. Sed haec refractio nullatenus admittenda est, sicuti
neque eam admittunt Goffa. in cap. i. verbo, nisi de praescriptio-
nib. lib. 6. Abbas. cap. vi. de praescriptioib. Contraua. ad reg. possif.

2. p. § 8. n. 4. Andreas. Fachim. lib. 8. conuers. cap. 16. & ali-
apud ipsos. Etenim quo longiori tempore mala fide possit
rem alienam detinere, et grauius peccat, ut ob peccatum commi-
sum in detentione rei alienae statuit Pontifex in cap. vlt. de pre-
scriptionib. ne detentor praescribat. Ergo eius decifio efficacius
in praescriptione immemoriali cum mala fide procedit. Negat
obstet haec praescriptio vim tituli iuris, & prouilegii habere,
quia id intelligendam est, cum ex bona fide procedat, alias lex pze-
scriptionis, rapax, & iniquitati fauere.

Secundo temporat Holtzien in sum. de praescriptionib. tit. quae
res praescripti possunt. colum. 1. Bart. in leg. signatur. si viam. §.
de usucacionib. vt bona fides requiratur in praescriptione rem
secunda in praescriptione actionum, & obligationum. Dicuntur quae
Textus iuris Canonici bonam fidem in praescriptionis exigentes,
loquuntur tantum de praescriptione rerum, non de praescrip-
tione actionum, cap. fib. de praescriptioib. ibi. Operis in nulla
temporis parte rei conscientiam habeat, & cap. possif. de Regul.
iuris. in 6. neque refractio admittenda est, ut pluribus computet
Contraua. ad reg. possif. 2. p. §. 11. Andreas Fachim. lib. 1.
conuers. cap. 6. Molina. disp. 66. Lessius. lib. 2. cap. 6. art. 4.
Paul. Layman. lib. 3. sum. sec. 5. tral. 1. cap. 8. n. 12. Et in mala
praescriptio cum mala fide, que peccatum sit concedenda est.
Tum quia regula iuris, Possessor mala fide, de qualibet praescrip-
tione loquitur. Tum quia ratio, quia Pontificis mons est in cap.
fin. de prescriptio, ad derogandas leges permetit praescrip-
tionem cum mala fide, que procedit in praescriptione actionum,
& obligationum; ac in praescriptione rerum, cum in his omnes
peccatum sit, si cam mala conscientia possidantur.

Vero ut hac liquidò contente distinguitur et cum Paulo
Layman. lib. 8. sum. sec. 5. tral. 1. cap. 8. n. 12. duplex gressus
actionum, & obligationum, aliae quae sunt natura tendent ad
agendum, vel non agendum; aliae quae sunt natura tendent ad
sufficiendum, seu patendum. Exempla prioris genere sunt primo
obligatio solvendi debitum ob futurum communis, ob munus
acceptum alienum contractum in initio; in his cum quantum
creditor negligens sit in recuperando ipso propria, exigendos
debitum; tu praescrivere nequis, sciens debitum esse; si quia
numquam retinet rem ve propriam, sed semper ut debet, tamen
hoc vel illi tempore ob absentem creditoris, aliae causas a
debiti solutione exculerit, ut docuerunt Lessius. Molina. Layman.
locis allegatis. Neque his obest regia constitutio. 9. tit. 1. lib.
4. noua collectio, quia famulis, aut certos venditoris, &
officialibus denegatur, ne triennio transacto metet, & perca
rerum venditarii petere possint, quia haec constituto ad evita-
das fraudes famulorum, aliorumque officialium, ne iniqua lo-
luntur iterum solvi petant lata est, eaque de causa non concedit
debiti. bus debitorum praescriptio, sed solum exemptionem,
ne per iudicem solvere compellantur. Quoniam neque hanc
exemptionem integrè concedit, sed solum dum dilatet, &
manifesta probatio que difficit, est in contrario non efficit,
vel nisi creditores habeat vel int. debitorum iure mento ad quod pze-
fundandu optime compelli possunt. Si Contraua. ad reg. possif.
2. p. §. 11. sum. 4. Molina. disp. 67. art. 2. & 3.

Alterum exemplum est obligatio quam habes abstinenti ab
electio offici, beneficij ad quod praestandum nullum habes
iuris. Item a patre, a venatione, & pescatione in prado alieno, a
transit per eius terminum, ad aliudce alius tollendo, a festa
in eius horum aperienda, & similibus; in his enim praescrivere
non potest exemptionem ab obligatione, dum obligatio festi-
tiam habes. Nam itante haec scientia inique eliges, patres,
aliasque actiones praestares; at per actiones inique factas praefi-
prio comparari non potest. Ergo itante mala fide non potest
est in his actionibus praescriptio. Atque ita docuit Contraua.
disco. §. 11. n. 4. Molina. disp. 66. conclus. 3. & 4. Lessius. lib.
2. cap. 6. dub. 6. n. m. 21. Layman. lib. 3. sum. sec. 5. tral. 1. cap.
8. n. 12. & habetur leg. h. c. a. n. m. f. de termino ut. vienam
dier. iuncta leg. sequenti. §. si viam. ff. de usucacionib.
Sylvestri verbo, Praescriptio. Medina. Cod. de rebus. 17. §. de
prae. script. Contraua. de reg. possif. 2. p. §. 11. num. 5. & 11.
decret. 2. p. cap. 6. §. 8. num. 16. Mol. tract. 2. de inf. disp. 66.
conclus. 1. & 5. Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 6. Layman. lib. 3. sum.
sec. 5. tral. 1. cap. 8. n. 12. & alij. Exemplis doctrina erit manifesta
enim res bona fisco, vel alicui terro in pecunia delicti committi
addicta finis sic vel alius terro negligeatur in eorum
actione eo tempore quod necessarium est ad praefabundans re
dubio exemptione ab ea exactione, & pena per legem impedita
prae. scriptibus, timet scias, & exactioni, & penae fabiunt
esse; quia bona fide praescriptis, virpore qui remere bona petet
dum bona exiguntur. Sic Medina. Contraua. Molina. Lessius.

de aliis locis citatis. Ab hac tamen regula excipiunt bona heretici, cuius heredes, alii successores praescibere possunt spacio quadragesinta annorum, dummodo ignorauerint esse bona heretici. Secus vero si id cognoverint: nam itante hac scientia nulla datur praesciptio ex capitulo suo §. penalis de hereticis, lib. 6. *Capit. de prescriptis lib. 6.* & notauit Couarrua, 4. decret. 2. p. cap. 6. §. 8. n. 16. Mol. dicta disp. 6. conclus. 1. Ob candomem causam bona, quae ob non solitum vestigium filio addita fuit, quinque annos praescribitur, leg. 2. *Capit. de vestig. & cimmiss. & plures aliae parte de quibus mentio fit. inst. de perpetuis, & temporali. actiones.* Spacio anni praescribitur, tametq; interim praescibens sciat debitas esse, si petatur, quia simul conatus est eas regnare posse dum non exigitur. Item heres aduersus legatum secundum probabilitatem sententiam de qua latet Couarrua, lib. 1. varior. cap. 9. num. 5. praescibere potest, si intra triginta annos legatum non petierit, quia heres non obligatur legatum offere, nisi a legatario petitus sit, at legatario non petente heres bona fide praescribit.

In actionibus vero iudicibus facilius admittitur praescriptione ob vitandum licium multitudinem. Quia ratione emptori viuum rei fidei vendit agnoscendi alias non emptori competit actio redhibitoria, hoc est relictus contrafacta intra semefitem: si vero illam emptum fuit, et si non tanti competit intra annum actionis quanto minoris, *suxta leg. redhibitor. ff. de A. d. editio. leg. Cod. de Adh. ed. de leg. seculi 8. reg. 11. ff. de iur. leg. regia 6. 5. tit. 5. p. 5.* at eo tempore transacto cessat actio, tametq; mancat obligatio naturalis in venditore compendandi in equalitatem, sicuti aduersus Couarrua, reg. *peff. or. 2. p. 11. nmp. 6. conclus. 7.* Neque in hac praescriptione actionis villa mala fides in venditore intercedit, quia ea praescriptione non competit venditori ob aliquam actionem in utilitate ab eo exercitari, sed ob prilegium à lege consilium in favorem boni communis.

Deinde ferturutes rusticis praescribere potest ex eo: tantum quod Dominus non vtrum eis tempore in finito per leges. *leg. Hac autem ff. de securit. urbano. prad. er. tametq; scias Domino predictas tenutes competere, recte esse obligatum illas sufficiere, quia cum huicmodi scientia adesse potest bona fides, quia agnoscis te nihil omittere ex his ad quae obligatus es, ut bene adnotarunt Molina, dicta disp. 6. conclus. 4. Lefluis. cap. 6. dub. 6. in fine Layman. cap. 8. num. 12. Quod vero Layman subiungit actionem hypothecariam insitum non posse aduersus tertium possessorum post lapsum temporis legitimam ad praescribendum, et quod hic non teneatur ad aliquid agendum, sed solum ad sufficiendum rei oppignoratae vindicationem exclusis bonis debitoris solvendo non sit, mihi non probatur: quia cum ea obligatio ex contractu, qui de perpetuis est oriatur, & nullá lege reperiatur remissa, censenda est rei in perpetuum adhaerere.*

Tertio temperat Glosa in cap. vlt. de prescriptionib. verbo, *quam ciuilis, ne bona fides requiratur in foro Cesareo, sed solum in foro Ecclesiastico, & Pontificio, quia leges si quis emptio. n. 1. de leg. cum notific. Cod. de prescript. 3c. vel a. anno. 30.* admittentes praescriptionem cum mala fide, solum in foro anime, & in foro Pontificio debent intelligi restituta, per cap. vlt. de prescriptionib. non autem in foro extenso facultati. Nam verba illa *nulla valent absque bona fide prescriptio, tam Canonica, quam Ciuii hunc sensum videtur prestare, nulla praesciptio fidei de re spirituali ad canones pertinente, sive de temporalibus pertinente ad Leges, & ius Ciuiile subficitur absque bona fide in foro ipso Ecclesiastico.* Sed hanc restrictionem communitariorum Doctores reprobant, quia sensus illorum verborum est omnem praescriptionem tanta a lege Ciuii, quam à sacris Canonibus inducunt nihil valere absque bona fide. Etenim summus Pominex in eo cap. fin. derogat omni constitutioni, & confundit, que absque peccato mortali sensu non potestat leges concedentes praescriptionem cum mala fide, obseruari nequeunt absque peccato in foro Ciuiilis. Ergo his constitutionibus *pradicato cap. derogatum est.*

§. VII.

Qualiter dubium bonam fidem praescriptioni necessariam impedit?

1. Dubium an sit res propria, vel aliana, impedit praescriptionis initium.
2. Si dubium superueniat. Aliquis placet impedire. Veritas est oppositum.
3. Si credas hoc dubio superuenientem te rem possessam obligatum esse dimittere, interrupitur praescriptio.

Dostio bonam fidem praescriptioni necessariam esse, superest examinandum quae sint requisita ad huiusmodi bonam fidem? Et quidem si initio possessionis hoc dubium incidat bona fidei impedimento esse testatur ex communione Molina, tract. 2. disp. 6. conclus. 1. Lefluis lib. 2. cap. 6. dub. 3. Layman, lib. 3. sum. fct. 1. tract. 1. cap. 8. n. 10. Andri. Fachinus, lib. 1. conser. cap. 65. iust. & alii passim, colliguntur quae in leg. bona fidei, ff. de acqui-

rendo rerum dominio. & leg. 1. *Cod. de usucapione transformanda:* inquit namque usurpares quod ignoras tibi competere, & dubius es alteri esse debitum.

At si dubium superueniat possessione iam incorpore, affirmat Antonius de Burrio, cap. vlt. de praescr. iuris. Maior. in 4. dist. 1. q. 1. *L. requisito 2. Ad iuram de restitu. q. de praescr. p. hoc sup. p. p. Sotus, lib. 4. de iust. q. 1. art. 4. praescriptionem interrumptam, quia interrupit bonam fidem praescriptioni necessariam: si quidem bona fides, in eo constitutis ut quis rem quam possidet suam esse credat. Qui autem dubius est, et non credit, et alegat, atrauerit non credere proprie.*

Sed ob predictum dubium non inter impi praescriptionem, nec bonam fidem, dummodo interim diligenter adhibeas veritatem inuectigandi, merita documenta Glosa, Panormit. Feijon, Immola, & alii in cap. vlt. de praescr. Couart, ad reg. *peff. 2. p. 2. §. 3. Franc. Samnit. lib. 1. Secl. c. 10. Fachin. lib. 1. conser. cap. 65. Nauar. cap. 1. quis auem. num. 8. 9. de fons. Molina. disput. 63. conclus. 2. Sanch. de mar. lib. 3. c. 1. pp. 4. 1. Iur. de relig. 2. 1. 4. exp. 5. num. 16. Lefluis lib. 2. cap. 6. dub. 3. num. 1. Layman, lib. 2. 3. sum. fct. 5. tract. 1. cap. 8. num. 10. & decidiuntur, cap. si virgo. 34. q. 1. Ibi In iure praedicto umquam in usucapione possessor bona fide dicunt, quando in possesso ignorat alienum: & colligunt aperte ex cap. 1. de praescr. Nam in iusto Texus dicitur. *Des. m. 1. ut nulla valent absque fide prescriptio.* Sed in praesenti qui dubius est, an res aliena, quam legitime possidet sua sit, vel aliena, adhucque diligenter veritatem inuectiganda, bona fide habet, ut certat ex finali. verb. a. d. cap. Itaque oportet ut qui praescribit in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienae: nam in iis verbis manifeste indicatur ad bonam fidem in continuante possessionem oportere, ut in nulla temporis parte agnoscat rem alienam esse, at dubius id non agnoscat, ergo bonam fidem retinet. Ratione vero manifeste concinuitur: nam in eau dubio nemo tenetur a se rem possessam abdicare, sed iuste cum tenere potest ac proinde impedit praescriptionem nequit. Ex quibus manifeste colligunt decisio illius questionis. An inter bonam, & malam fidem dari possit medium? Et quidem si specie res confiduntur dai potest. Nam qui dubius est, an res sit sua, vel aliena se nec bonam nec malam fidem habet. At si praxis spectetur necessarium affirmandum est bonam, vel malam fidem habere. Nam si cum huiusmodi dubio rem usurpar, in mala fide constituitur, quia inquit facit. Secus vero si possessione dubium superueniat: nam cum illo dubio stare iudicium potest, licet enim esse illius rei possessionem, & praescriptionem concinuit.*

Sed quid si hoc dubio superueniente ex errore, & insciencia credas te obligatum esse rem possessam dimittere? Respondet Molina dicta disp. 63. post medium. Spectatio iure naturali, & communis legibus praescriptionis non interrupit praescriptionem, eo quod si gularis error admire non potest nisi quod quis eo fecit habeat, tamen spectato iure ciuili, ex legi f. 1. ff. de usucapione. ibi. Si quis id quod possidet non potest sibi per leges littere usucapere dicendum est (etiam si eret) non procedat sicut eius usucapionem, vel quia non bona fide videtur possidere, vel quia in iure errans non procedat usucapio. Ego vero certe nec solum spectato iure ciuili, sed naturali & canonico praescriptionem interrupit illo iudicio. Etenim illud iudicium est errorne fit malam conscientiam reddit, ac proinde peccaminorum. At Innocent III. in cap. 5. de praescr. derogat praescriptionem, quae absque peccato mortali nequit obseruari, & requirit, ut in nulla temporis parte rei alienae conscientiam habeat: sicut habet censens rom à se possessam retinere non posse, quod videat sententia Sanch. lib. 2. in decalog. cap. 23. num. 18.

§. VIII.

An error inuincibilis iuris, bonam fidem, & praescriptionem excludat?

1. *Aliquis placet ignoraniam iuriu inuincibilem non impedit praescriptionem in foro conscientia.*
2. *Contraire sententiam communis est.*
3. *Temperatur conscientia iuris in ignorantia iuriu dubit.*
4. *Item ne procedat in acquisitione sicutum. Sed haec restituta non admittitur.*
5. *Item ne procedat in minore, milite, rustico, & muliere.*
6. *Item ne procedat in praescr. quae titulum non exigit.*
7. *Communem sententiam negantem praescriptionem cum ignorantia iuriu intelligendam esse de praescr. quae titulum iure probatum exiguntur. Couarrua.*
8. *Non est improbable praescriptionem in foro conscientia validam esse interueniente iuriu ignorantia inculpabili.*
9. *Prononit quod obiectio, & si illi satis.*

Non leuis est controversia, An error, seu ignoranca iuris, bonam fidem, & praescriptionem excludat? Notarice dixi

F. 4. iuris

iuris, nam error inuincibilis facti cuilibet praescriptioni annexatur, siquidem praescrivens credit rem possidam fibi competere, tuncumque legitimam ad illam possidendum habere, cum tam non vere ei non competat, nec legitimum titulum habeat. Et quidem si error iuri si inuincibilis nemini est dubium bona fides, & praescriptioni obstat, quia obstat dictaminis recte conscientia. At si error inuincibilis sit, ita ut praescriptionem a culpa mortal excludat. Medina. *Cod. de restitu. q. 17. circa finem*

cenfetur praescriptionem in foro conscientiae non impedit, bene

tamen in foro externo docuerunt Abbat. cap. 12. de praecript. & ibi

plus referens Felanus. Andreas Facheus. lib. 8. controver. cap.

28. Molina. art. 2. disp. 4. conclus. 1. Paul. Layman. lib. 3. sum-

fect. 5. tract. 1. cap. 8. num. 12. Dicuntur ex leg. nunquam in

principiis Viscapionibus. Nonquām in visecipionibus error iuri-

s posseforibus prodeat. ex leg. haec in iuris de iuris, & facti igno-

rancia. Iuris ignorancia in visecipionibus negatur prodesse

facti iuri ignoranciam prodesse constat. Unde in dicta leg. mun-

quam. ex leg. 2. §. à pupilli ff. pro empore. canetur cum qui

à pupillo sine autoritate tutoris aliquid emit si ignorauit pupil-

lum esse. posse dicitur, quia fuit ignoranciam facti. Secus si

scire pupillum esse; ignoraret autem tutoris autoritatem fore

necessarium, rite enim esset iuri ignoranciam quia praescrip-

tionem impedit. Etenim cum ex praescriptione dominum rei a ve-

ro. Domino auferatur, & praescriventi adiudicatur, non alter id

intelligendum est, nisi secundum quod sacris Canonibus, & legis

fuerit concilium, at constat ex predictis legibus, erro-

ris ignoranciam visecipionis obesse; ergo cā stancē nequit esse

praescriptio.

Nec fundamentum Medina obest. Nam esto in *cap. vi-*

ganter. ex cap. fin de praescript. Sola mala fides, que peccata-

rum inducit a praescriptione exclaudatur, non iude infetur eam

fidei quia ex ignorantia iuri procedit admisitam esse, sed id re-

linquitur decisioni aliarum legum. Cum autem ex supradictis le-

gibus constat ignoranciam iuri non facti praescriptione obesse,

efficitur sane interuenienter hac ignorantia nullam posse confi-

ciui praescriptio. Ade hanc iuri ignorantiam, cito non con-

stituit mala fidem theologicam (unquam, hoc est malam, & pec-

caminosam conscientiam); constituit tamen malam fidem ciui-

lem, id est, ciuibus legibus reprobatis, & praescriptioni deroga-

tantem, iusta leg. quendam modum. Cod. de agricult. & censu,

lib. 11. ibi. Mala fides (inquit) posseforem esse nullus ambigit, qui

aliquis contra legem interdictum mercatur. Et cap. 2. §. contrac-

tuus de Rebus Ecclesiis non alien. lib. 6. & reg. q. contra iura

mercat. de Regu iuri lib. 6. Et forte ob hanc causam in

regula iuriis absolute, & absque distinctione dictum est, possefors

mala fides nullo vnoquo tempore praescribit: ut comprehen-

dat non solum posseforem male fidei moralis, sed etiam ciui-

lii.

3 Huius communis sententia tot restrictiones Doctores oppo-

nunt, ut merito Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 5. num. 17. opinionem

Medine in praescriptione triplex probabilem repuit, & in

praescriptione ordinaria non improbabilem, ut ex sequentibus patet.

Primo namque limitat dictam communem sententiam, ne procedat in ignorantia, & errore iuriis dubii, seu circa quod diuer-

funt Doctorum sententiae. Tum quia ea ignorantia dici nequit

ignorantia iuriis, cum iuri dubio, & incertum us non sitnam de

ratione iuriis, & legis est esse manifestum; iuxta Textum. *Omnis lex. 4. d. 9.* Tum quia ea ignorantia neque in foro conscientiae,

neque exteriori constitutre posseforem potest, in mala fide, ac

proinde neque impedit eius praescriptionem. Sic docet Abbas,

cap. de quarta. n. m. 12. de praescript. & ibi Felin. Sylvest.

verb. praescript. 1. n. 1. 3. Nauar. lib. 1. cons. 9. de officio Ludi-

eis ordinarij edit. 2. Couarru reg. professor. 2. p. §. 7. numer. 12.

Molina. lib. 2. de primogen. cap. 6. n. 6. nostrar. Molina. tract. 2.

disp. 64. conclus. 3. Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 5. p. 1. 16. Paul. Layman.

lib. 3. sum. 5. tract. 1. cap. 8. num. 12. & colligunt ex cap. cum

dilectus de consuetud.

Secundo limittant aliis relatis Couarru. lib. 1. variar. cap. 3.

num. 8. Nauart. dicto cons. 9. Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 5. num. 15.

Sanch. lib. 2. in doct. cap. 2. num. 13. ne procedat in acquisitione

fructuum, qui ex predicta te percepi fuerint, quia error circa

fructus eis error facti, siquidem possefors excludat eos ex te

propria percipere. Et licet Bart. in leg. s. d. 1. §. Seire ff. de peir.

barelatris. Felin. cap. de quarta. num. 3. de praescript. Abbas

Iason. Butrius. in cap. Ad nostram de rebus Ecclesiis non alien.

Balbus ad leg. Celsus ff. de visecipionib. num. 4. censcant id esse

verum, cum error eis iuriis nec resistentis, nec afflentis, secus

cum eis error iuriis resistentis, qua hoc errore interuenient rei-

cinditur contractus, & res cum fructibus restituenda est. leg. 2.

Cod. de peir. barelat. leg. 1. uberos. Cod. de far. sanctor. Ecclie.

Sed verius est quod docuerunt Nauar. Couarru. Sanch. Lessius.

locis citatis cum Glosa, Baldio, & Saliceto. in leg. 1. Cod. si quis

ignorans eum minoris, nullam in hoc errore iuriis affligandam

neque obligacionem inducere, tenui fructus perceptos ex

contractu nullo, & à iure reprobato, si tempus praescriptio-

quod est triennium decurrit. Vt colligatur ex leg. s. d. 1. leg. 2.

Seire ff. de peir. barelat. vbi inuidens res alienas con-

demnatur ad restitutionem fructuum, qui ex eis recipi po-

tuisse, qui vero ob iustas causas aliena possefiderat ad nullam

restitutionem obligatur, tametsi et videtur dicitur in iure errare.

Neque Textus in leg. 2. leg. 1. b. non contrarium probant, qua-

intelligendi fuit de mala fide praesumpta, & in foro externo.

Tertio temperat Bald. leg. ver. dictio. Cod. de visecipio-

tempore, & in leg. poss. flos. Cod. si quis ignorans rem tam-

Molina. aliis relatis. ibi. 2. de primogen. cap. 6. num. 6.

Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 5. num. 17. & ver. quarta. ne procedat in

minore, milite, rustico, & muliere, aliisque similibus in quibus iuri-

error toleratur si aliquam in inuestiganda veritate appulerit

diligentiam: quia in his neque mala fides praesumit, ac proinde

tanquam bona fides posseflosse praescribere potuerunt non ob-

stante ignorantia seu errore iuriis.

Quarto temperat Paul. Castreri. in leg. Celsus. p. 1. init. n. 5

4. ff. de visecipio. b. & cons. 1. 52. §. circa praesentem col. 5.

& cons. 40. §. in causa lib. 1. Ludovicus Roman. cons. 12. 8. §. a. prima

autum col. 4. Alexandrus Inmol. in exp. de qua. & in

repeit. cap. fin. col. 4. in fine de praescript. ipz. Couarru. alios referens.

ad reg. poss. 1. p. 5. §. 7. num. 6. conclus. 2. & aliis plus relati à

Molina. lib. 2. de primogen. cap. 6. num. 6. Lessius. lib. 1. cap. 6.

dub. 5. num. 17. ne procedat in praescriptio quae titulum non

exigit, sed solam bonam fidem, & temporis definiti de-

cursum. Quia hanc dari possunt stante ignorantia iuri, sicuti datur

in milite, in minore, & muliere. Præterea iure cuius præscriptio

tricennia, & quadrageneria locum habet cum mala fide, & quod

quis emporis. §. 1. & ex cum nosrissima Cod. de praescript. 30.

vel 40. annor. Quod à iure Canonicō correctum est cap. vi-

gihanter. & cap. fin de praescript. b. quodam malam fidem, que pec-

catum inducit, non vero quoad cum malam fidem, que ex igno-

rancia iuri inuincibili procederet. Ergo præscriptio tricennia,

vel quadrageneria ex ignorantia iuri inuincibili procedens valida

est tum iuri Ciuii, tum Canonicō. Et licet Couarru. Molina.

aliis plus ex supradictis Doctribus hanc doctrinam intelligant de ignorantia iuriis contractu non resistentis, non vero de

ignorantia iuriis refutem contrafici, ex cap. hoc consulfissimi.

Vero. contratus de rebus Ecclesiis non alienand. lib. 6. ibi ne

praescribi de causam iare. Vetus tametsi est sive iuri contractu

refutat, sive non, praescriptionem validam esse, probatur in praescriptio-

na iuri contractu refutem; & in praescriptio tricennia

& quadrageneria quae à legibus ciuiilibus cum mala fide admittit;

& predictus Textus in cap. hoc consulfissimi, de mala fide

culpabilis intelligendus est.

Quocirca Couarru. ad reg. possessor. 2. p. 5. §. 7. num. 5. et alii.

cenfetur communis sententiam negantem stare posse praescriptio-

nem cum ignorantia iuri, intelligandam esse de praescriptio-

que vita bonam fidem, & certi temporis decursum, inutile

probatum exigit. Hac enim præscriptio cum errore, seu igno-

rancia iuri non videtur posse confutare; siquidem huiusmodi igno-

rancia impedit, ne circulus legitimus adiut. Ob quam causam in

dicio. cap. hoc consulfissimi. alienum resistentem non obstat

quadrageneria præscriptio, quia sive facta abesse concilia

Capitul. tametsi praescribens credidit illius consilium non

necessarium. Ad item est Textus in cap. dum. de Dni. 12. ibi

decima traditae hospitalarii S. Stephani adiudicavit episco-

po, quia ex errore iuriis fuerunt acquitata.

Nihilominus satis probabile censio quod docuit Molina, ne

improbabile reputat Lessius loco citato, quamlibet praescriptio-

nem in foro conscientiae validam esse interuenientem iuri ignoran-

tia facti, non impediet, tametsi ei non fuerint adiutata. Tertio praescriptio-

no nullum iuri umquam exigens validam est cum ignorantia iuri in-

culpat, si bona fides intercedat, & temporis definiti decurso. Et

gō etiam validam erit que circulus requirit, nam circulus requiritus

in prescritione non est titulus recipia validus, alias dominium illico transferret; nec praescriptio necessaria esset; sed est titulus qui probabilitas validus existimat. At hæc existimat facie cognoscere potest ignorantia inculpata iuriis interuenientis ergo hæc ignorantia non impedit prescritionem. Quæ colliguntur ex capitulo de empt. & vend. vbi aduersus exigentem dominum, quæ donatione iure inutilida, fuit acquifita, le defendit dominarius praescriptione tricennaria. Neque obstat Textus, in ap. ad. m. de Decimus ab eum auferuntur decima hofitalaria quia non probauerunt inculpabilitate praescriptile; poni enim præsumebant ei pabiles; si quod errarum in iure manifesto accipientes decimas de manu alii, qui cas nec donare, nec possidere poterat.

Solum obiectum potest aduersus hanc sententiam nullum esse discernere inter ignorantiam iuriis, & facti, siquidem vitaque si culpabilis sit impedit prescritionem; fecis vero si sit inculpata, cum tamen leges in principio huius questionis relate aliter in facti ignorantiam prodefit praetertim obiecta tamen ignorantiam iuriis? Respondeo maximum esse discernere: ignorantia facti frequenter contingit inculpabilis; fecis ignorantia iuriis: & cum leges spectent quod frequentius contingit, affirmare abolutam ignorantiam iuriis obiecta praescriptio, prodefit vero ignorantiam facti. A casu quo confiteratur ignorantiam iuriis inculpabitur esse, valet utrius praescriptio non solum in foro conficiatur, sed etiam in extero; fateor tamen in exteri foro difficultem esse huius ignorantiae inculpabilis probationem, quia aduersus praescriptiōnēm iuriis, & de iure non admittitur regulariter probatio nisi ex causa extraordinaria ex Iudicis benignitate, vel restituzione in integrum si quia mihi iusta causa effe videbatur iuxta leg. in fine ex quibus causis maiores. At admissa hac probatio, & confito vel ex confessione partis aduersae, vel aliunde praeterib[us] omnem in percutianda veritate diligenter adiubilius praescriptio effectum in virtute foro habetur.

§. IX.

An mala fides Authoris noceat bona fidei successori, quoniam rem alienam vñucare posse?

- 1 Hæres immediatus vñucare non potest rem à defuncto mala fide possessam.
- 2 Tempore aliqui ne procedat in prescritione longissimi temporis.
- 3 Non admittitur hæc restricatio.
- 4 Hæres mediatus optime potest prescribere rem à defuncto mala fide possessam.
- 5 Exceptio hæres è numero illorum, qui in iure vocantur sui.
- 6 Non approbatur exceptio.
- 7 Si successor iuris eius fidei alio titulo quam successione rem possedit, prescribere potest.

Communis est sententia quam tradit Abbas Antonii Felin. in cap. si diligenter de praescriptione Dynus ad reg. possessoris in lei de Rerum iuriis in 6. n. 4. & ibi Couartiu. §. 9 per totum Andreas Fachinus lib. 1. contraut. cap. 66. & lib. 8. cap. 2. Molina tract. 2. d. 5. & Lefsius lib. 1. cap. 6. d. b. 13. & alii passim heredem immediatum vñucare non posse rem à defuncto mala fide possessam. Vt videtur expressus definitum. In leg. cum hæres eff. discisis. & temporal. praescriptiōnib[us] ibi inquit Pamplian. Cum hæres ius omne defuncti sucedat iurisdictione sua, defuncti virtus non excludatur vel cum scimus alienum vel præcario possedit; nam in eum precarium heredem ignorantem non erant, nec in certe recte conuenienter, tamen vñucare non poterit quod defunctus non posuit. Idem iuris est cum de longa possesso queatur; nec enim recte defendetur cum exordium tui, bona fide ratio non tecum, & in leg. sec. vñucr. Cod. de vñucr. aut Imperator. Nec vñucr. invenimus ad obtinendam prioritetatem retum quarum vñucr. invenimus habet, neque su cœfors eius villa tempore ex ea causa tenet, p[ro]prietatis sui munus. Et §. divisa in his de vñucr. (celeris defunctus) in iure iustum non habuit (quia mala fide possidere cœp[er]it) heredi, & bonorum possessori licet ignoranti possidere non prodit. Ratio autem barum constitutionem ea est, quia hæres personam defuncti refert, cuiusque possesso fictio ne iuris, & eadem est cum defuncti possesso. Si ergo ut possesso defuncti inest & sit ob malam fidem, & heredis possesso infecta erit. Quippe vita possessionum à majoribus contracta perditur, & successori authoris sui culpa comitatur. Ut habetur. leg. vñucr. Cod. de acquirenda poss. gno. Neque ab hoc iure excusat hæres eo quod in iuremarum consecuerit. Vt volunt Alexand. in leg. Pomponius. §. cum quo si de acquirenda poss. §. 2. 1. cui Iason ibi, & felius in exp. & diligentia. 6. de praescript. accederet videatur. Nam vt recte Couartiu. ad reg. possessor. 2. p. §. 9. n. 5. Molina. tract. 2. d. p. 65. coactus. 2. inveniatur confessio non tollit, quia hæres rem accepterit à possesso mala fidei, titulo hæres-

dis, & consequenter cum virtutis tali rei affectis; quin modo inveniari confection demonstrat non alio titulo, quam titulo heredis rem illam acceptam esse. Neque item excusat ex eo quod velit praescriptiōnem à iure ipso incipere non titulo pro herede, sed titulo quo defunctus rem illam possedit. Nam si titulus illius in defuncto virtutis fuit (ut supponimus) translatus in heredem ea virtus retinetur, ut alii sicuti notauit Couartiu. dicta reg. possessor. §. num. 5.

Temperant autem hanc communem sententiam Glosa in reg. cum quis de Regulatu in 6. quam sequitur Baldus in leg. nihil Cod. de vñucr. Areti, & Crotor in leg. Pomponius. §. cum quo si de acquirenda poss. p[ro]p[ter]a. Paul. Caftrens. in leg. cum quis Cod. de fructib[us] & litium expensis & cons. 81. nu. 11. & cons. 258. lib. 8. Vazquez. lib. 2. contraut. d[icitu]r. cap. 75. & probabile reputat Lefsius lib. 2. cap. 6. dub. 1. 3. nu. 42. & inclinat Couartiu. ad reg. possessor. §. 9. n. 4. ne procedat in prescritione extraordinaria 30. vel 40. auctiōnum quaque titulum non requirit. Nam dum hæc prescriptio sola bona fide possidente per certum tempus consumata compleatur, titulus heredis ex mala fide defuncti virtutis ei nocere non potest, ipso quae titulum non requirit. Præterea praescriptio tricennaria, & quadragenaria iure civili valida est, tamen cum mala fide fuerit inducta. Vt probatur lex si quis emptio. & leg. uniu[er]o iijimi Cod. de prator. 3. c. vel 40. auct. At ius Canonicum solum contextum malam fidem veram quæ peccatum constituit. cap. fin. de praescriptiōne. non autem malam fidem sicutam quæ nullum inducit peccatum. Ergo praescriptio tricennaria, & quadragenaria heredis ab ipsius peccato constituta validam erit tam iure Canonico quam Civili.

Verum postea communi sententia ranguam certa, malam fidem defuncti heredi praedicare, ut probabilitas hac restrictio sustineri possit, prob. nullus est enim esse repudiandum. Vt docuit Panormit. in cap. si diligens. col. 8. de praescript. Alexander. Vincentius & Iason. in dicta leg. Pomponius. §. cum quo si de acquirenda poss. Balbus de praescript. 4. 3. ar. 4. princeps q. 3. 2. Falchincus. lib. 8. contraut. cap. 27. ad 1. Etenim heres defuncti mala fide possidente à prescritione impeditur, quia fictione iuriis eius personam referit, & eius possessionem infectam continuat: at hæc relatio, & possessionis continuatio non absuntur decurru temporis longissimi. Semper enim verum est heredem defuncti personam referre, & eius possessionem continuare in rebus titulo heredis accepis. Quocirca esti praescriptio tricennaria, vel quadragenaria sola bona fide exclusive peccatum & certi temporis decurru subficit; non inde inferitur heredem defuncti fide peccaminosa possidente, praescribere posse tametsi ipse in propria persona bona fidem habeat, quia ex dispositione iuriis non possidet rem ex fide propria, sed ex fide defuncti, ac proinde insufficiente ad prescribendum. Et licet ius ciuilis prescritionem tricennariam, vel quadragenariam cum mala fide admirerit, sicutque Canonicum solum malam fidem inducentem peccatum reprobaerit, non tamen malam fidem sicutam quæ hæres non possidet rem ex hac mala fide fictione, sed ex ipsa mala fide defuncti, quæ in ipsum heredem iure sic disponente transfusa est, ea de causa eius possesso Canonico iure indirecte reprobata prescriptio inducere nequit.

Dixi p[ro]st[er]na t[em]p[or]a quæ vera communi sententia. Nam mihi satis dubium videtur, sicut & Couartiu. d. §. 9. n. 3. ob ea quae ipse in contrarium adducit. Neque enim lex cum hæres, & leg. nec vñucr. & d[icitu]r praescriptiōnem ab herede, nisi quantum hæres intendit nomine defuncti rem possidere, cuiusque possessionis ad prescribendum vti, & ex eius titulo, non vero quatenus a se ipso, & ex titulo adire hereditatis vult, possedit enim mox.

Quæ hæc dicitur sunt procedunt de herede immediato titulo heredes rem à defuncto mala fide possessam obtinente, nam si hæres sit huius hereditis, qui solum fictione iuriis malam fidem habuit, recte potest praescribere si à recte inchoate prescritione velis. Vt docuit Iason. Crotor in dicta leg. Pomponius. §. cum quo ad finem Couartiu. ad reg. possessor. 2. p. §. 9. n. 6. Molina. d[icitu]r. §. ver. illud istum. Lefsius. lib. 2. cap. 6. dub. 1. n. 1. 1. Etenim cum ex uno, codemque capite duplex fictio à iure reprobatur. Sit. Ut notauit Bart. in leg. §. 1. q. i. pro empore. q. 1. vlt. ff. de vñucr. & habetur. leg. 1. Cod. de datis promissione. Sane si ob malam fidem sicutam illius, curtu immediate succedit à prescritione excluderis dupl[ic]e fictio mala fidei vera in via, & eadem causa constitutum minime quæ te afficit, & quæ afficit illum cuiu[er] hæres immediatus es.

Ex parte ex communis sententia, quam tradit Couartiu. ad reg. possessor. 2. p. §. 9. n. 3. Anton. Gomez. i. vñucr. cap. 9. n. 19. Molina. tract. 2. d[icitu]r. 65. in fine, nisi sit ne numero illorum qui in iure vocantur sui, quales sunt omnes illi qui tempore mortis illius cuius sunt necessarii heredes, sub illius erant potestate nullo alio in eadem linea interposito. Vt constat ex §. sui, & §. testis inst. de heredibus qualis. Nam eo casu non eni[m] rem ex novo titulo possidere, sed possidere illam ex titulo tui predecessoris, cuius dominium continua. Hæc enim est vis futuris. leg. in suis & liberis. & p[ro]p[ter]a. ratione illius non cœleste filii pa-

trām hæreditatē titulō nouo percipere, sed eam habere ex tūlo parentis. Coligitur quod ex iugnūs. pro hæred. Cod. de iugnūs. i. n. 1. pro hæred. Vbi inquit T'extus nihil pto hærede posse vñcapi suis hæreditibus existentibus magis obtinet: id est tuos hæredes nihil posse vñcapere ex bonis alienis apud defunctum repertis quae ipse vñcapere non posset. Sic explicat Azor in summis it. Bart. Alberic. Paul. Salicet quos refutet, & sequuntur Anton. Gomez. & Couart. locis citatis. Ad idem est lex. 2. §. 1. ff. pro hæred. ibi *Filius à parte hæres in statutis res hæreditatis a pare sibi donatus pro parte ex hæredum vñcapere non posset.*

6 Factor hanc exceptionem communem esse, at te attente infelicitate nec videtur vera, nec iure fundata. Etenim hæres suis cestione inris cœfatur dominium antecessoris continuare. Ob quam caulan viu patre filius Dominus bonorum parentis appellatur, at non cœfatur candem possitionem habere, sed diuerſam, & diuinam suam nouo titulo iacit hæreditarie succelusionis acquisitam. Poterit ergo ratione huius noui tituli vñcapere: Neque contrarium probant leges superius adducta, nam vi recte explicant Stephanus in *Regiomontia iuris. Dislego. 36* & Vigilius in §. 1. *instit. de hæred. qualis.* & different quibus adhæret Leisius. lib. 2. cap. 6. dub. 13. cum in leg. n. 43. pro hæredē dicitur non posse vñcapri suis hæreditibus existentibus, non est intellegendum nihil posse tuos hæredes titulo hæredis vñcapere, sed alios nihil posse titulo hæredis vñcapere suis hæreditibus existentibus, quia hæredes non sunt. Quo sensu in leg. ex testamento, 2. Cod. *onde liberi* definitum est ex testamento, vel ab intestato existente filio, vel nepte suo hærede non inveni posse ab intestato hæredem existeret. lex vero 2. ff. pro hæred. non agit de præscriptione, sed de modo acquirendi quem haber filius in bonis parentis, sensu illius est non posse filium res sibi à parente donatas, & quas viu patre possederat titulo donationis mortuo patre possidere titulo hæreditarie succelusionis, quia sibi titulum possidendi mutare potest, si in eadem lege cauter. Ex quibus manifeste inferitur ut hæredem hæredis ma & cœficiōne iuri vñcapere posse incipiendo à te vñcapacionem, neque vendo accessione temporis. Et quidem non titulo hæredis, sed titulo agnatis, cognati qui ab eo qui est hæres suis inseparabilis est, vñcapere velis, nihil vñcapacioni videtur obstat. Vt firmari plures relati à Couart. & Antou. Gomez locis allegatis. Additum cum Anton. Gomez. dist. num. 19. vers. aduertendum: eto hæres suis posset vñcapere titulo hæredis spectato iure ciuii, bene tamen spectato iure pretorio, in quo non consideratur sicutas, nec patria potestas, nec eius virtus, & affectus: iuxta leg. nam ciuitatis ff. de his qui sunt sui, vel alienis suis. §. secundum in ist. de paria potest.

7 Poterit si successor illius qui malam fidem habuit non titulo succelusionis, sed donationis, emptionis, redemptiōnis, aliō simili rem possederit, præscribere optimè potuit, incipiendo præscriptionem ab eo tempore quo rem incepit possidere bona fide eō novo titulo. Ut ex communī, & certa lenientia docet Couart. ad reg. possessor. 2. p. §. 9. m. 7. Facheus. lib. 1. controv. cap. 6. initio. Leffluis. lib. 2. cap. 6. dub. 13. numer. 44. Molina. disp. 6. 5. initio.

S. X.

An mala fides respectu vnius, impedit præscriptionem respectu alterius?

1. Non desunt qui sentiant non impediri.
2. Mala fides respectu vnius rei, vel iurius non impedit præscriptionem respectu alterius rei, vel iurius distincti.
3. Mala fides vnius rei, vel iurius comparatione omnium: impedit præscriptionem.
4. Si tibi bona fides rem Sempronii lia à Tito moueat, cœficiōne interrupta præscriptio aduersus Sempronium, preponitur dubitatio ratio.
5. Afferitur non interrumpi.
6. Solvuntur rationes opposite.

Non desunt graue Doctores, Agidius à Bellamera in cap. vigil. la. n. 15. Immola in cap. fin. n. 2. de præscript. Felin. in cap. illud, eodem iii. col. 1. Molina. trah. 2. t. 3. disp. 723. n. 4. sentientes malam fidem respectu vnius non impedit præscriptionem respectu alterius: afferunt namque te credencem fundum possidem illi Titi, cum tamen si Sempronii præscriptum aduersus Sempronium, qua mala fides comparatione Titij prædicare non potest præscriptionem aduersus Sempronium. Tum quia procedit ex errore. Tum quia non impedit comparatione Sempronii bonam fidem. Fauerique Bart. in leg. Naturaliter. n. 14. ff. de vñcapacione ibi enim inquit. *Defensio bona fidei quoad unum non impedit præscriptionem quoad alium, sed defensio possessionis impedit præscriptionem quoad omnes; i. quia possessio una est, & uniformiter omnes e precipiunt autem fides, vel iustus possunt variari respectu plurimum.*

Cæterum distinguenda est mala, & bona fides comparatione, & comparatione personarum & affirmandum comparatione rerum confitente posse malam & bonam fidem, si res aliquo modo distinguantur. Secus comparatione personarum, & proprieate malam fidem comparatione vnius rei, vel iuriis non impedit præscriptionem alterius rei vel juris distincti. Secus vero est de mala fide eiudem rei, comparatione diversarum personarum. Exemplis erit manifestum. Poterit namque bonam fidem habere comparatione vnius partis fundi, & non comparatione alterius, comparatione vnius Hypothecæ pignoris vel vñfructus, & non comparatione alterius. Item comparatione proprietatis rei, focus comparatione vñfructus. Sicut expresse habetur. *leg. si quis fundum ff. de acquirenda possifone. leg. qui balneum. §. Titi ff. qui potest in pignore ha cantur.* (deinceps mala fides vnius iuriis, seu partis non impedit præscriptionem respectu alterius iuriis, vel partis distincta. Sicut notatur Couart. alias relata reg. possessor. 2. p. §. 8. n. 5. Andreas Facheus. lib. 8. conuers. cap. 3. 4. Molina. disp. 6. 3. col. 1. ut. Sanch. lib. 2. in Dialog. cap. 13. n. 157. Quo sensu recte explicat Couart. locum huius Bart. in dicta. seg. naturaliter cum dicit defensio bona fidei quod vnum non impedit præscriptionem respectu alterius, beneamen defensio possifionis, loquitur namque de eiusdem iuriis proprietatis, & vñfructus, & inquit qui non possidet, nec prescribet contra proprietarium, nec contra vñfructuarium, nec contra vñfructus quia præscriptionis fundamentum non habet: i. e. qui possidet, habet tamen bonam fidem respectu proprietatis, malam respectu vñfructuarium, prescribet plane aduersus proprietarium, sed non aduersus vñfructuarium. Quid est dicere mala fides vnius iuriis non impedit præscriptionem respectu alterius.

E contra vero mala fides vnius rei vel iuriis comparatione omnium impedit præscriptionem. Ve tradit Arcin. col. 9. con. 17. ff. in leg. 1. §. item acquirimus n. 5. ff. de acquirenda possif. & in leg. 3. §. Nerationis col. volt. e. d. m. 111. Panormit. cap. illud. 8. de præscriptione. Bellamera cap. vigilanti num. 3. 5. eidem Couart. dista reg. possessor. 2. p. §. 8. num. 5. Andreas Facheus. lib. 8. conuers. cap. 3. 4. Molina. dicta disp. 6. 3. Sanchez. cap. 23. num. 157. Et colligitur aperte ex leg. aut qui alterius §. si quis dum putat ff. quod vi. aut clam. ibi si quis dum putat locum quem ista quia mens est, calando ius non mei causa fecerit mibi interdictionem competere. & leg. 1. §. sed per eum ff. de acquirenda possif. vñ inquit Consultus Hominis veri liberi possifionem non acquirere per ministerium illius quem existimat bona fide firmum esse. Ecce qualiter mala fides comparatione vnius possifionem vñfructus reddit, & præscriptionem impedit. Etenim ad præbendum necessariorum est, vt in nulla parte temporis conscientiam habeas rei alienam. Ut dicitur cap. fin. de præscriptionib: et eo ipso quo sumiter credis rem Titi, qua est Semproni conscientiam habes rem esse alienam, nequis ergo præferere, esti enim præscriptio cum peccato inducta. Neque obest quod illa mala fides ex errore procedat: nam etio errore procedat iustitia eti constitutere conscientiam manam, & peccaminorum possifionem ac proprieate malam fidem non quidem directe comparatione Sempronij, sed indirecte.

Solum est dubium, si tibi bona fides possidendi rem Sempronij lis à Tito moueat in cuius progressu succumbit, quia Dominus non est, cœficiōne interrupcis præscriptionem aduersus Sempronium. Ratio dubii est quia in leg. Nemo. Cod. de acquirenda possif. Constantinus inquit. *Interpellatione veri.* & controvergia prægesit. non posse eum intelligi possiforem, quia tibi possifitem corpore teneat, tamen ex interposita conciliatione, & causa in iudicium deducta super iure possifionis vacillat, & dubitat. Ergo ex sententiā Constantini possifio litis conciliatione interrupcis cœfatur. Etenim per huiusmodi contentionem litis possifores constituntur in mala fide, si quidem vacillant, & dubitant. leg. sed eiis lege. §. si autem ff. de poss. hæredit. ac cum mala fide nequisi esti præscriptio ergo &c. Quintino non solum per litis contentionem, sed per solam citationem coram iudice competenti præscriptio interrupitur: leg. cim. novissima. Cod. de præscriptionib. 3. o. vel 40. annorum, & ibi Glosa, & notatur Facheus. 11. controv. cap. 3. 1. vers. 10. 10.

Nihilominus in presenti calvo nec per citationem Titi, neper i eius litis contentionem, præscriptio aduersus Sempronium interrupciō merito docuerunt Couart. referens Socium conf. 47. lib. 3. ad reg. possessor. 2. p. §. 8. num. 5. circa finem. Andreas Facheus. lib. 8. conuers. cap. 3. 4. Ratio est, quia per litis contentionem solum inducitur vacillatio, supicio, & opinio rem esse alienam, vt Constantinus dixicat vacillatio, supicio, & opinio superuenienti possifionem bona fide incepit illam non interrupit ut ex superiori dictis confat. Additum in vñcap onibus veritatem spectandam esse non errorem. leg. 1. §. si sub condicione ff. de vñcapacione per empione. Præterquam quod inter vnos acta alii ex se nec nocent, nec profundit, 10. 011. Cod. resister alii acta.

Neque opposita rationes obstat. Nam lex non solum probat, cœficiōne litis facta, incriminum dum veritas manifestatur, non esti iudicandum possiforem, qui possifionem corporis teneat,

bon tamē probat: polliciū indicandum esse non possidoremus quia iudicium in hac parte suspensum est. Vnde pōfessio in re non interrumpitur, ne tamen iudicium illius suspendatur. Postmodum vero si quis item moquit, viceire, censebitur interrupta prescriptio à tempore citacionis, quia ab eo tempore prasumitur pōfessor in mala fide exticile.

§. XI.

Expenditur quarta conditio de tempore
requisito prescriptioi rerum
mobiliū.

- 1 Quae sint mobilia, & immobilia?
- 2 Mobilia priuatorum pōfessione triennali cum titulo pōscribuntur.
- 3 Ab hac conclusione excipitur res furtiva, & vi occupata.
- 4 Mobilia statio 30 annorum sine titulo pōscribuntur, etiam aduersus Ecclesiam.
- 5 In hac prescriptio affirman plures Ecclesiam Romanam
privilegio gaudere.
- 6 Verius est oppidum.

Pro veritate prescriptiorum diuersus temporis decursus requiritus est: alius enim requiritur pro prescriptione mobilium alius pro prescriptione immobilium, & in horum prescriptione diuersus contra prīuatum, & contra principem, vel Ecclesiam sicut in sequentibus videbimus.

Mobilia appellamus que loco mouentur, vi sunt animalia, vestes, pecunia, naues &c. Ecce immobilia que loco dimoueti non posunt, vi donus, vinca, pafœna, pædium &c. His accedit obligatio ad ea soluenda, vel ius ad eam comparanda quia si fuerint rerum mobilium inter mobilia computabuntur, ita vero immobilia immobiliis adhæbentur. Excep nisi hoc debitum, & obligatio mobilia fine termino respiciant, nam ex eo inter immobilia computari debent. Quā ratione census, cathedra, beneficium, officium, vñusfructus abque limite in numero immobiliū refertur, quia sine ex se perpetuum percipiendi mobilia, & instar rerum immobiliū fixa manent. Sicut colligitur ex cap. 2, & ibi Glosa de rebus non alienandis lib. 6. cap. ex ele-
mento exiū de paradise. §. cumque annuitus. His potius.

Mobilia priuatorum pōfessione triennali bona fide, & titulo intercedente pōscribuntur. Vt habeat leg. vñica. Cod. de vñ-
cione transforanda. & §. 1. inſtit. de vñcione. Eodem tempore completer pōscriptio mobilium Ecclesie, ut constat ex Authenc. quas actiones. Cod. de sacraf. Ecclesie. Ibi vñcione trienni, vel quadrienni prescriptio in suo robore duratur. Etenim in prescriptione rerum, & actionum quae minore tempore quam decennio aduersus priuatos pōscribuntur Ecclesia nullum privilegium habet. Requiri vero ad hanc prescriptiōnem triennalem non tolum bonam fidem sed titulum. Conſitas ex leg. Celsi usq. de vñcione. & ex leg. nullus. Cod. de regi vñcione. & notauit Couarrut. alius relatis ad reg. pōfessor. p. §. 1. n. Mol. tradi. 2. ap. p. 6. Lefl. lib. 2. cap. 6. dub. 7. num. 22. Paul Layman. lib. 3. sum. fct. 5. tradi. 1. cap. 8. numer. 23. Sanchez. lib. 2. sum. cap. 23. n. 94.

Aduerto tamen in pōscribendis fructibus aliquis fundi bona fide pōfessiū tituli generali pro pōficio sufficiens est, quia hi accessoriē ad fundum pōscribuntur. Vt docuit Bald. leg. 1. num. 8. Cod. de vñcione. & fructibus leg. rum. Couarrut. lib. 1. variat. cap. 3. numer. 7. conſit. 4. Cardin. Fufchus. 1. 4. cor. cl. 48. 9. numer. 4. & conclusio 49. numer. 18. Sanchez. lib. 1. sum. cap. 23. num. 94.

Deinde docet Sanchez. triennium requiritum pro prescriptione rerum mobilium intelligentiū est, cum mobilia per le pōscribuntur secus si accessoriē pōscriberetur. Nam prescriptio principali, Vg. fundo, fructus ex illo percepti pōscripti sunt, ut constat ex leg. eos 26. in fine. Cod. de vñcione, tamen triennium non decurrit.

3 Ab hac tamen conclusione excienda est res furtiva, & vi occupata, quia si titulus empionis, donationis, vel simili à fure, seu rapore accepteris, p. scribere triennio non potes: quia habet vium ordinaria prescriptioi obſtans. Vt habeat leg. vñcione inſtit. de vñcione. & leg. vñcione inucta glossa Cod. de acquirenda pōfessione, postiū tamen pōscribi spacio triennia, vel quadragesima annorum. Vt colligitur ex leg. scit. in r. m. & leg. si quis emptionis §. quod si Cod. de pōscript. 30. vel 40 annorum. & docuit Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 1. numer. 4. Paul Layman. lib. 3. sum. fct. 5. tradi. 1. cap. 8. numer. 29. contra Soron. lib. 4. de inſtit. quæſ. 5. art. 4. 10. 1. secundam conclusio. Quinimodo effo sit res furtiva, & vi occupata, si tamen fit accepta a pōfessione male fidei pōscripti bi neque ante triennio decursum. ex nouella. 119. Iustiniiani, quia correcta est §. quod autem inſtit. de vñcione. Inquit enim Iustinianus, i. versus rerum Dominio ignorat simili, quod ea res ad iſeuſis perirent, simul etiam etatio intercesserit, indebemus ut non aliter, quā trienni prescriptio excludatur, cum is qui res hoc modo possidet dicere nequeat, quod ipsa bona fide possit.

deinde quando a mā fidei pōfessore hæc accepit. Sic notauit Lefl. lib. 2. cap. 6. dub. 13. in fine. num. 44.

Sic tamen autem immobilia spacio triennia annorum tem aduersus priuatos tum aduersus Ecclesiam pōscribuntur. Vt ex omnium sententiā radit Molina. tradi. 2. disp. 68. in fine. Lefl. lib. 2. cap. 6. dub. 7. in fine. Layman. d. cap. 8. numer. 28. argum. leg. 3. Cod. de pōscript. 30. vel 40. annorum. Si enim ibi caetur immobilia ex tempore decusa pōscribi, tacite supponit mobilia eodem pōscribi debere, cum prescriptio immobilium difficulter sit. Deixiū aduersus Ecclesiam, nam cum in hac prescriptione priuato regulanda est.

Dubium tamen est. An in hac prescriptione, seu vñcione rerum mobilium Ecclesia Romana aliquo priuilegio gaudeat? Affirmare gaudent Panormit. in cap. cum dñeſta. 4. de conſrat. viii. vel iniui. ver. pōfessiones. Sylvest. verbo Pōscriptio. 1. n. 7. ver. tertium. Lefl. lib. 1. cap. 6. dub. 7. num. 22. Nec difficit Couarrut ad reg. pōfessor. p. §. 2. n. 5. nam potquam flatuit vñcione triennia aequaliter aduersus Ecclesiam, ac priuatos indui, subdit n. 6. Et haec de Ecclesie inferioribus in contra Romanam Ecclesiam necessaria est centum annorum prescriptio. Dicuntur ex authent. quas actiones. Cod. de sacraf. Eccle. lib. 1. Quas actiones aliis decennali, aliis vicensivalis, aliis trienniali prescriptio excludit; hec loco religioſa cōpetant quadriginta annis excluduntur vñcione trienni in suo robe durantibus, sive Romana Ecclesia gaudente centum annorum spacio, vel priuilegio. Exceptio namque ad vitramque clauſulam videtur referri, & confirmari potest ex cap. cum vobis. 14. de pōscript. vbi abque vila distinctione rerum mobilium, & immobiliū dicitur contra Ecclesiam Romanam, non nisi centum annorum prescriptio locum sibi vendicat; vbi Glosa verbo enīm inquit, hac pōscriptio obtinet in rebus & pōfessionibus, quibus verbis indicat comprehendere mobilia, & immobilia.

Ceterum etiā haec sententia probabilis sit veriore existimo, quia aſſcribunt nullum priuilegium in prescriptione mobilium Romane Ecclesie concessum esse. Vti docuit Glosa, & doctores in dicta authent. quas actiones teste Molina tradi. 2. disp. 68. Layman. lib. 3. sum. fct. 5. tradi. 1. cap. 8. numer. 23. Sanchez. lib. 2. cap. 23. num. 96. Moutor quia neque ex prædicta authent. neque ex dicto loco colligi potest hoc priuilegium. Nam exceptio illa facta in d. Authenc. si attent confideretur non fuit exceptio ab vñcione, sed ab aliis actionibus quia si religioſo loco competant quadriginta annis excluduntur. Quod inde probatur quia ea exceptio deicta est ex nouella 9. Iustiniiani, quæ de prescriptione longissimi temporis loquitur, non igitur extendenda est ad vñcione quæ est brevis temporis. Præterea si ea exceptio vñcionem rerum mobilium comprehendenter vix aduersus Romanam Ecclesiam pōſſeret esse vñcione, cum raro vel nunquam res mobiles spacio centum annorum perdantur. Et forte ob hanc causam dixit Imperator vñcione trienni, vel quadriginta prescriptio in suo robe durantibus, quati nihil volunt in hac vñcione, & pōscriptio mutare. Et licet in cap. cum vobis de pōscript. i. aliis & generatim dicatur contra Ecclesiam Romanam non nisi centum annorum spacio prescriptio, intelligendum est de vera prescriptione, quæ immobilibus competit, non de prescriptione mobilium, quæ in iure prescriptioi nomen non propriè fortuit, sed vñcione.

§. XII.

De tempore, quo res immobiliū pōscribuntur.

- 1 Immobilia titulo interueniente decennio inter praesentes, vicensimo inter absentes, fine titulo vero triennio pōscribuntur.
- 2 Ab hac regula excipitur prescriptio aduersus Ecclesiam Romanam.
- 3 Secundū excipitur prescriptio aduersus quamlibet Ecclesiā Romanā inferiorē.
- 4 Tertiū aduersus monasteria Ordinis D. Benedicti, & qui eorum priuilegia gaudent.
- 5 Item bona cuiuslibet donata, legata, vel vendita.
- 6 Prescriptio longissimi temporis sine titulo procedunt in eiusu quo tis prescripti non resit.
- 7 Expletar Doctrina.
- 8 Pōfessio in memorialis tituli vim habet.
- 9 Qua si in memorialis pōfessio:
- 10 Qualiter immemorialis à centenaria differat

Res immobiliū titulo interueniente pōscribuntur inter praesentes decem annis inter absentes vigintiſime titulo spacio 30 annorum. Prior pars habetur exp̄ſe. §. 1. inſtit. de vñcione. & leg. cumā l'ngi vit. Cod. de pōscript. longi tempor. & leg. si quis emptionis. Cod. de pōscript. 30. annos. & tradit. Gratian. in cap. pōscript. 16. quæſ. 3. A qua Doctrina excienda est res immobiliū quam a mā fidei pōfessore accepisti. Hanc etenim si ignorantē vero Domino in to translatas sit, nequis pōſſeret

risi spatio 3c. annorum. Vt si habetur expresse in authenti malefici dei C. de prescript. longi temporis. ibi male fidei possessor alienante, et si longi temporis prescripto, si verus Dominus ignorat ius suum, & alienationem factam, spectatur ergo triginta annorum defensio. Sicuti notavit Molina. at p. 63. & 69. in princ. Lefsius. lib. 2. cap. 6. dub. 13. num. 44. Layman. lib. 3. sum. et. 5. tract. 1. cap. 2. num. 28. Porro praecentes dicuntur, qui in eadem ciuitate aut illius iurisdictionis territorio, quod vulgo comarca appellatur, domicilium habent, tametsi les praefabribent alibi sunt. Illi vero dicuntur abientes qui extra praedictum territorium commorantur. Sic tradit quaedam Glosa leg. vlt. Cod. de longi temporis prescript. quam sequitur Panormit. in cap. de quarta. nro. 30. de prescript. Molina. at p. 69. p. 69. initiat. Lefsius. 2. cap. 6. dub. 8. num. 2. Layman. cap. 8. a. m. 23.

Quia vero unus annus praesentiae duplo anno absentiae aequivalit, & duplex annus absentie unico praesente anno obtinetur, si per utra cum praescribit solum quinquevno praefens facit ultra illud qui inuenitum decem anni dicuntur debent, ut praescriptionem compleas. Sicuti bene adiutus Sylect. verbo Prescriptio 1.9.7. Molina. at p. 69. vers. illud vero. Lefsius. dub. 8. num. 23. & deciditur expresse Authem. quod si quis Cod. de prescript. longi temp.

Secunda pro conclusionis scilicet res mobiles sine titulo praescribit spacio 30. annorum cum bona sine habetur leg. sicut in rem. leg. si quis empionis. Quod si quis Cod. de prescript. 30. vel 40. annos. in cap. Sandoriam de prescript. Et tradunt Doctores communiter. Quod tempus tringita annorum vocatur in iure longissimum, nam decaduum, & vicennium longum appellatur, ut confat ex leg. cum in longi vlt. Cod. de pra. et pt. longi temp.

Ab hac regula excipi debet primò prescriptio aduersus Ecclesiam Romanam cuius bona immobilia neque à priuato, neque ab altera Ecclesia inferiori praescribi possunt minor tempore quam centrum annis, ut confat ex Authem. quod Cod. de sacrosanctis Ecclesiis. & ex cap. cum nobis. cap. cum cap. si diligenter. cap. ad audiendum de prescriptis. sub. cap. 1. eodem tit. in 6. cap. nro. 1. 6. quaf. 3. ex leg. regia. 26. tit. 2. 9. par. 3. Quod intelligendum de prescriptione qua immediate, & directe Romane Ecclesie in iis bonis praedicatur. Ut colligit ex dicto cap. ad audiendum de prescriptis. ex quo cap. infra. Glosa verbo principali, te posse praescribere ius vtile fundi à Romana Ecclesia aliqui concessionem latio tringita annorum, possit vnum fructum iusto domino directo vendere, seu donare, nulla Ecclesia Romana iniuria interrogatur ex eo quod hunc vnum fructum praescribas cum eius dominium directum Romana Ecclesia intactum perficit. At si ille aduersus quem ius vtile praescribis sit feudator vel emphyteuta verius videatur ne posse, ignorantia Ecclesie Romana aduersus eum praescribere ante centum annos, quia praescribis contra ius directum ipsius Ecclesie, vptore quam obligas nouum emphyteutam, aut feudarium sibi foris noxiom habere. Ut docuit Hollensis. Ioan. Andr. Anton. in d. cap. ad audiendum, & alii quos referunt, & sequuntur Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 2. numer. 5. Tamen scientie Ecclesia Romana eam prescriptiōnem faceres credo non esse opus expectare annum cencium, sed ordinario prescriptiōnis tempore prescriptiōnem compleri, quia ea prescriptio directe, & formaliter non est aduersus Romanam Ecclesiam, sed aduersus eius feudatarium; cui prescriptio cum ipsa contentiat nulla ei interrogatur iniuria. Consibiliter autem huic prescriptiōni contentire, si solita obsequia quae feudatus. & Emphyteuta praefat Ecclesia Romana tu exhiberas, quia eo casu non posset Ecclesia Romana ignorantiam allegare. Vti pluribus firmat Couarruu. supra.

Secundò excipitur prescriptio aduersus qualibet Ecclesiam Romanam inferiorem. Nam licet tempore antiquo omnibus Ecclesiis fuerit concessum ne aduersus eas fueret prescriptio minori tempore quam annis centum, attamen hoc ius correctum est. cap. de quarta. cap. ad aures de prescriptiōnibus est. & eodem tit. in 6. Ex authem. quas actiones. Cod. de Sacrosanctis Ecclesiis. & ex leg. 26. tit. 2. 9. par. 3. ut aduersus qualibet Ecclesiam inferiorem spacio 40. annorum praescribatur, tametsi ipse qui praescribit sit ipsa Romana Ecclesia, vel summus Pontifex. Vt adiutus Panormit. d. cap. cum nobis. numer. 12. de prescriptiōnibus. Quod prailegium ad loca pia, qualia sunt monasteria, & hospitalia extenditur. Ex Authem. quas actiones. Cod. de Sacrosanctis Ecclesiis. & ad legata, & donationes pauperibus; alii si p̄ operibus facienda, ex dicto. Authem. in causa leg. vlt. Cod. de Sacrosanctis Ecclesiis. Quippe legata pauperibus relata, eindem conditionis sunt ac reliqua Ecclesiis, ut confat dicta leg. vlt. & habeatur expresse in Authem. de Ecclesiis. titulu. cap. 3. collat. 9. & tradit Par-

normit. in cap. de quarta. cap. Sacrorum. de prescriptiōnibus & ibi Feith. Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 1. numer. 3. Neque obest quod pauperes vptore incerti agere non possint pro legatis recipiendis, & prescriptio minime cum agere non valent. leg. 1. Cod. de annulis exceptione. Nam satis est ut bene inquit Couarruu. dicto num. 3. quod nomine illorum agere possit Episcopu.

Tertio aduersus Monasteria ordinis D. Benedicti, & coequaliter aduersus eos omnes, qui corum privilegii gaudent, nullatenus immobilium prescriptio minor spacio quam longiora amotum, ut confat ex privilegio concessu ab Eugenio IV. & a Julio II. relat. in eorum privilegiis, et de Molina. at p. 1. 30. de prescript. Molina. at p. 69. p. 69. initiat. Lefsius. 2. cap. 6. dub. 8. num. 23. Layman. cap. 8. a. m. 23.

Quarto bona quelibet ciuitatis modo donata, legata, & vendita, eis fuerint centum annos requirunt ad ius praescriptiōnem, ut confat ex leg. inter vlt. Cod. de sacrosanctis Ecclesiis, que nullatenus correcta fuit per Authem. quas actiones. Cod. de sacrosanctis Ecclesiis. Hinc a fortiori confat bona quae praescribitur, vel regni coronam spectantem non posse minor spacio quam centum annis praescribi. Ut bene inquit Couarruu. at p. 17. professor. 2. p. §. 2. n. 9. Mol. 74. concul. 4. Layman. a. m. 13. Lefsius. lib. 2. cap. 6. dub. 12. n. 40. Non tanta dixi modo donata &c. Nam in dicta leg. ut inter diuinam, illis tantum bonis praebendis centenarius decursum designatur, quae ex hereditate, lego, fideicomisso, donato, emperio ciuitatibus pertinuerint, tam carera bona quadriginta annis praescribuntur, ut ex communione adiutus Lefsius loco citato.

Prædictæ prescriptiōnes longissimi temporis procedunt in euentu, quo ius praefabribent non reficitur, neque aliud est spacio malæ fidei, aut iuris errore possiduntur vltipatam eis. Nam ex eis ostendere debes titulum appartenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Explicitus singula. Ius prescriptiōni reficitur, non solum cum ita incapaciē reddit ad praefabribent, neque aliud est spacio malæ fidei, aut iuris errore possiduntur vltipatam eis. Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Explicitus singula. Ius prescriptiōni reficitur, non solum cum ita incapaciē reddit ad praefabribent, neque aliud est spacio malæ fidei, aut iuris errore possiduntur vltipatam eis. Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Explicitus singula. Ius prescriptiōni reficitur, non solum cum ita incapaciē reddit ad praefabribent, neque aliud est spacio malæ fidei, aut iuris errore possiduntur vltipatam eis. Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. & habeatur expresse cap. de prescript. lib. 6.

Nam ex eis ostendere debes titulum appertenere iustum, ut probare a tempore immemoriali possidetur, ut ex offensione tituli, vel probatione immemoriali, praetumpcionem malæ fidei elidas. Ut opimè alii relatis adiutus Couarruu. ad reg. professor. 2. p. §. 5. n. 2. Mol. 75. vlt. 75. Lefsius. cap. 6. dub. 13. Layman. cap. 8. m. 14. &

§. XIII.

De tempore requisito ad praescribendum
ea quae mobilibus, & immobilibus
adhaeret.

1. Quae censentur mobilibus, & immobilibus adhaerere?
2. Obligationes & debita ratione deiecti, regulariter vicennialiter praescribuntur aliquibus exceptis.
3. Actiones verb., & obligationes ex contractu regulariter triennali praescribuntur.
4. Qualiter servitius praescribantur?
5. Quo tempore servitius quae ex usufructu praescribatur?
6. Qualiter servitius realis continua aut quasi continua praescribi possit?
7. Qualiter discontinui est?
8. Qualiter negativa, & affirmativa.
9. Qualiter servitius amissetur?
10. Qualiter officia, & beneficia praescribantur?
11. Triennalis praescriptio prescriptionem concedit aduersus quemlibet competitorem.
12. Quo iure praescribatur ius presentandi ad beneficium?
13. Quod iure patronatus?

Quod immobiliis, & immobilibus adhaerent spiritualia appellantur ad distinctionem rerum corporalium, neque enim sensibus corporis apprehenduntur sicuti mobilia, & immobilia, de quibus haecque actum est. Hec autem sunt multiplicia. Primo actiones, & obligationes ad obtinenda mobilia, & immobilia. Secundum tenus tam reales quam personalis. Tertio beneficia, & officia tam Ecclesiastica quam secularia, & iura ad ipsa de quibus significare dicendum est.

Quod primum de actionibus, & obligationibus. Aliæ sunt obligationes procedentes ex delicto, aliæ ex contractu. Obligationes & debita ratione deiecti regulariter 20. annum exigunt ut praescribantur ex leg. in omnibus ff. de alienis, & temporibus, praescript. leg. querela Cod. ad leg. Corosiam de falsis, quia interim delinquere condemnari possit. Et docuit tractat. 4. disputat. §. punct. 19. numer. 1. Vbi excepti obligationem, & debitum ob non soluum vecchialeg. 2. Cod. de diligib. & commissis, quæ quaque praescribuntur. Item excepti obligationem, & debitum ob crimen heresies, quæ nesciunt a re praescribuntur, cum etiam post mortem damnari possit; ab alijs vero possibiliibus Catholicis ignorantes bona heretici fuisse non minori tempore quam quadragesimo, cap. 2. & fin. de prescr. in 6. Item exceptienda est actio materialia que legi iurius anni, exiguntur, leg. si non consumi. Cod. de iniurias, & non iuri. Panormit. cap. ea. 1. fin. numer. 4. de sententia excommunicata. Item actio ad accusandum pro adulterio commissa ad peccata ciuilium, vel criminalem que quicquidem collar. leg. ad. 1. Cod. Ad leg. ul. de adulst. 1. Secundus ad perendum duorum ann. cap. Edmonvere. 33. quæst. 2. Officium vero iudicis in illo ex supradictis criminibus cesare etiam post 40. annos; sed post viuenie delinquente, & infamia delicti laborante procedere. Ali Panormit. cap. acceptius numer. 1. de prescr. canonica Leffius. lib. 2. cap. 6. dubitatis. 1. numer. 3. 6. Eman. Rodrig. 3. 2. q. 1. q. 6. art. 11. At Iulius Clarus affirmans esse communem sententiam lib. 5. sententiar. §. fin. quæst. 51. numer. 1. Layman. lib. 3. fin. sed. 3. tractat. 1. cap. 8. n. 15. con. 8. oppositum decet, quo inquisitio ex officio. Iudicis loco accusationis succedit; denegatur ergo accusatione & inquisitio iudicis denegari debet.

Actiones vero, & obligationes ex contractu, aut quasi contractu procedentes regulariter vicennialiter praescribuntur. Ut probat lex sicut in rem Cod. de prescr. 10. annor. & tradit ex omnium sententia Molina. tractat. 2. dif. 1. 7. initio. Dixi regulatim, nam plures sunt actiones, & obligationes longius tempus ad iuri praescriptionem exigentes alii minori contenta sunt. Primo namque actio hypothecaria praescribitur o tempore quo res mobilis, vel immobilis, cui adhaeret praescripta fuerit, quia est accessoria. leg. 1. & 2. Cod. si aduersus credidorem. leg. si quis emptio in princ. sum. 2. leg. cum notissimi Cod. de prescr. 32. annor. Quod intellige cum res illa, que titulo hypothecæ subiecta est, possidetur ab aliquo tertio, qui nec creditor est, nec debitor. Nam si ab ipso debitor, vel eius heredibus possideatur nequit praescribi nisi latitio 40. annorum. Idem est dictum si ab ipso creditore possida fuerit, nequit enim durante vita debitoris praescribi ante quadriennium. Quod praescriptionis temporis comparandum est ad die solutionis destinato. Vt hoc omnia contendant ex leg. cum notissimi Cod. de prescr. 30. annor. & resoluti Molina. disputat. 69. area finem. 8. Leffius. lib. 2. cap. 6. dubitatis. 11. numer. 3. 6. & 37. In nostro regno Castella hac actio hypothecaria 30. annis praescribitur aduersus quemquecumque. Vt decimus est ex leg. 63. Tauri ibi per dñe en la obligacion ay hypotheca, o donde la obligacion es mixta personalis

Ferd. de Castro, de Liss. & Iur.

personal y real la deuda se prescriua pro treinta años y no menos, & ius Castillo, & Antonius Gomez, numer. 2. & Molina fuerat. Secundo qualibet actio obligatio qua alias decennio, seu longiori tempore praescribenda erat aduersus Ecclesias aliaque pia loca trienio, & non minori tempore praescribatur aduersus tam Romanam Ecclesiam centenario indigerat ad sui prescriptionem, vt probat Antonius, quas actiones. Cod. de juro. 2. Ecclesia & ibi Glosa, & Doctores omnes. Et contra sunt plures actiones & obligations, que minori tempore quam 30 annis praescribuntur. Vt sunt actiones reuocatoriae que quadriennio praescribuntur, leg. 1. §. 1. ff. quia in fraudum creditorum. §. item si quis in fraudem in statu de actionibus, de quibus Antonius Gomez, 2. varia cap. 14. numer. 5. in fine. Parimac, quæst. 2. 5. numer. 16. Deinde est illa actio que refertur cap. 1. de prescripti, vbi Episcopus qui locum alieno deceperat a fide deficiente reduxit, quemque triennio pacifice posseit, non potest vterius a proprio Episcopo inquietari. & in Concil. Trident. 2. de Regularib. cap. 19. conceditur religione praescriptio aduersus religiosum ne transacto quinquennio de militare sua professionis audiat. Et in leg. in omnibus ff. de diversis, & temporalib. prescripti, actio quam habet Republica aduersus Querentes, & Administratores cessat, si postquam computati sunt subscripti, incorpore non habetur aduersus ipsos administratores intra vicennium, & aduersus eorum hareres intra decennium, & leg. locorum leg. qui agros. Cod. de omni agro desertorum, colono negligente culturae prediij tributarij Republica superiorem non recognoscens. Si alii illud biennio colat acquirit eius dominium vi, ita vi post sex menses ab illius acquisitione denegetur priori colono actio ad reperendrum. Et in leg. 2. Cod. de resarcenda vendi, denegetur emptori post sex menses a die quo rem emptam vitiofam esse cognovit a recidendum contractum, & recuperandum premium; post annum vero denegetur actio ad recuperandam partem pretij, quam non dedidit si vitium cognovisset. Iure vero Castellae spectato. leg. 63. Tauri nuda actio, & obligatio personalis ad solvendum decem annis praescribitur, si vero annexam habeat executionem. 20. Quod si simul cum obligatione aliqua res vinculo hypothecaria subiecta sit, aut obligatio non solum est personalis, sed realis, tricennium exigui ad sui prescriptionem. Item leg. 9. tit. 15. lib. 4. nulla collecta, praescribitur aduersus famulos triennio, comparando a die quo receperunt a familiaritate de salarium petant, & aduersus alios mercatores in supra dicta leg. enumeratos Quintinus, leg. 5. eadem tia. & lib. unico anno praescribitur actio aduersus Dominum domus, vineas, prediij permitteantem ab aliquo pacifice possideri. De quibus late Contrauit. ad reg. profess. 2. p. 5. 11. per totum. Lefluis lib. 2. cap. 6. dub. 1.

Quoad seruitutes attinet nulla seruitus praescribi potest ex actibus mera facultatis seu gratitudo voluntatis, quia ex ipsis nullam obligatio generari potest, cum nullam obligationem contineant. Vt colligatur ex leg. viam publicam ff. de via publica. leg. Proculis. ff. ad damnosum leg. si in meo fundo. ff. de aqua pluvia arcenda. Docuit Innocent. in cap. cum Ecclesia seruitur de causa possess. & proprie. & plusibus exomat. Contrauit. ad reg. profess. 2. p. 5. 4. numer. 6. Etenim ut inquit Contrauit quod amictus longissimo tempore hospitio liberaliter excepit, cogi iactus nequid idem officium amictio exhibere, & qui ex deuotis elemosynis in aliqua Ecclesia exigunt, cogi iniuti poterunt ad exigendum, aut impediti alios publicos questores. Neque valfali qui ex gratitudo voluntate suum tricuum ad molendinum, & coquendum in molendina seu furnos sui Domini dereliquerunt, cogi inde possum ad eadem molendinam, & furnos eius officii causa accedere. Quo posito feruimus, sui dominum in perforni nullo tempore praescribi potest. Vt probat lex fin. Cod. de longi temporis prescripti, qua pro libertate & ibi Glosa, & Doctores. leg. vii. cap. 1. ff. de iurisdictionib. & §. sed aliquando exposit. eadem it. & leg. regia. 6. tit. 29. par. 8. Quod procedit tametsi bona fide ex titulo emptionis possederis. Vt aduerit Salicet, in dicta leg. fin. Gomezius. 2. varia cap. 15. numer. 24. Ratio est, nam cum homo natura sua liber sit, aquum non erat, vt ob folium seruitus errorem feruimus subiiceretur. E contra vero ipse seruitus praescribit fui libertatem aduersus Dominum si vicennio se vel liberum gerit, tametsi titulum sue libertatis non habeat. Vt colligatur ex leg. 2. Cod. de longi temporis prescripti, qua pro libertate. Negat des Doctores, prout refert ibi Glosa, qui tentat inter presentes decennio praescribi. Quod etsi in suprad. leg. 2. nullum fundamentum habeat, rivotque nullam praescribere, vel absentia distinctionem fecerit: attamen quia alii legibus hanc distinctionem astrinxerunt, breviusque tempus praescribuntur conceditur ad praescribendum, longius ab eis tamen, ut fieri probabiliter poterit maximè in regno Castellae sic reperiatur statuum. leg. 2. 3. tit. 2. 9. par. 3. & leg. 7. tit. 22. par. 4. Si vero incipit sive ex aliqua re personæ debetur. Vt est seruitus vero quo ex aliqua re personæ debetur. Vt est

vifusfructus qui ex fundo fructuatio debetur, quicque mixta vocatur praescribuntur cum circulo inter praesentes decennio, inter alijs vicennio, at absque titulo, triennio. Sicut habetur leg. fin. li. Cod. de prescripti longiorib. Glosa, & Doctores ibi. Neque huc praescriptio obstat quod vifusfructus non semper est cum quibusdam temporibus percipiatur, & quod non possideatur cum actu existimari ut recte Antonius Gomez dicto cap. 12. z. 2. & aduersus, eti vifusfructus perceptio decennio fit, at illi, & possesso cuius vifusfructus percipiendi communis est. Non enim ex possessione naturali fundi ex quo vifusfructus omittit, neque ex possessione naturali ipsius vifusfructus hac nascitur praescriptio, sed ex possessione cuius utrius vifusfructus percipiendi.

Seruitus sic numerata, quia rei adhaeres, questione est siue concinna, aut quasi continua, ut est seruitus tunc immunitate oneris rendi, utilicidii, aquae ductus &c. Sic ut in continua, ut iter agendi per tuum pratum, ducendi curram ea via, palens invenientum in tuo prado, & venandi in tua saltu, praescribuntur cum titulo inter praesentes decennio, inter absentes vicennio, ut expedita notar. leg. final. vers. fin. Cod. de praescripti, longi temporis, vbi inquit Texus. Seruitus corporales immobiles praescribuntur tempora ordinario 10. annorum inter praesentes, & 10. inter absentes, mesianae titulo, & bona fide, nulla interveniente causa aduersari contra quem praescribitur, ita etiam vifusfructus, & exter seruitutes. Ad idem est iex si ego §. de Publiciana, & tradi Paul de Castro in leg. seruitus. 4. de juri poss. de seruitus, Fein cap. de quarta de praescripti, circa finem Antonius Gomez, 2. varia cap. 15. n. 6. & 27. Coliar, varia. 1. ap. 7. n. 11. Molina, tract. 2. diff. 70. vers. quod idem. Lefluis lib. 1. ap. 6. dub. 9. n. 2.

Seruitures reales continuae, aut quasi continua inter praesentes decennio, inter absentes vicennio ab illo circulo praescribuntur, eo quod illa possesso loco tituli succedat, & leuis prandij indicetur: habetur expressè, leg. si quis dimun. ff. fin. i. vifusfructus leg. forsan ff. de seruitutib. urbano, pratum, leg. 1. & 2. & ibi Glosa. Cod. de seruitutib. & aqua. & leg. regia. 1. tit. 21. par. 3. & probat optimè respondens contraria Fadibus lib. 13. contraria. cap. 84. Debet autem haec possesso haberi scientie & patientie aduersari aduersus quem praescribitur. Vnde constat ex dicta leg. 2. Cod. de seruitutib. & aqua & ex leg. quies. ff. de seruitutib. Quia scientie & patientie conseruant praescriptio confitent, & ius praescribent concedere. Ut docuit alius relatis Antonius Gomez, 2. varia cap. 15. n. 26. & 27. Molina, dicta 70. post medium. Lefluis, dub. 9. n. 2. dub. 13. contraria. cap. 82.

E contra seruitures reales discontinuae tempus immemorabile requiriunt, ut sine titulo praescribantur. Sicut decimum est, leg. fin. i. §. adactus aqua. ff. de aqua quotidiana, & effusa. Deinde aqua cuius origo memoria excessere inter constituit habetur. Ad idem est lex seruitutis. ff. de seruitutib. & leg. regia. 15. tit. 31. par. 3. Neque ad haec praescriptio requiriunt modo scientia & patientia aduersari, sicut non requiriunt ad eam seruitutis praescriptio, que interueniente viuo constituit, quia immemorialis praescriptio vno tituli habet. Atqueia docuit Glosa in dicta leg. hoc tunc. Contrauit. 1. varia. cap. 17. numer. 11. Antonius Gomez, Lachines, Lefluis, Molina citatus. Quod si inquires quare in praescriptio sine titulo seruitutibus discontinuis immemorabile tempus requiriunt, cum tamen in praescriptis seruitutibus continuis decennio vel vicennio sufficiat. Respondit praeterea Doctores, id est, quia seruitutes discontinues ob carum interruptionem difficile estis contra quos praescribent aduersus possunt, cum non habeant tempus fui vifus fixum, sed id voluntate praescribentur velibet. Sed secus vero procedit in seruitutibus continuis quarum vifus vtope continuus, & certus facile aduenti possit. Et haec est principia ratio ob quam vifusfructus semel in anno perceptus est, eti seruitus mixta praescribatur ab illo titulo triennio, cum tamen seruitures reales discontinuae requirant immemorabile tempus, quia vifusfructus non est seruitus plene discontinua, sed potius continuus, cum rei ex qua procedit tunc temporibus continet haec.

Verum cum huiusmodi seruitures reales aliae sint affirmatae, eo quod praedicta alia alicui actui positum subiungunt, vii contra tua domus obligata mea tigna recipere, tuum predium meum pecorum viam, paustum, aqueductum subiungit &c. Alii sine negatione quia actum positum negant. Vt si mihi neges efficiuum attollere, beneficium in eo aperire, in tuo fabri non venient nec per tuum predium ierifacere, ad suffragium cum aliis nisi admittit &c. diuinimode in ipsius incipit praescriptio, nam in seruitutibus affirmatiis praescribere incipit ab eo punto quo ab ipsius contradictione actum praedictum positivum seruitus currit, at in seruitutibus negatiis incipit a tempore quo nihil effectuerit impeditus actum positum. Hic cum Glosa leg. 1. Cod. de seruitutib. aduersari. Antonius Gomez, dicto cap. 15. n. 28. cap. 16. item, addit. Antonius Padilla, in leg. si quis actiones. n. 14. Cod. de seruitutib. Molina dicta 4. diff. 70. vers. quod idem. Lefluis lib. 1. cap. 6. dub. 9. n. 2. Hoc ut que de acquisitione seruitutis.

Quoad amissionem carum artice diuinimode loquendum

est de seruitibus urbanis, & ruricis, Nam urbana seruitures ut exinguantur, requirunt quod patiens seruitutem boni fidei, aliquem actum praefert quo vnum seruitute impedit, & tunc ut seruitute liberum reddat. Exemplum est. Titius habet ius immunitati cignum in tuum murum extrahit illud. Ut ergo aduersus illum praefert, non sufficit ut ipse utre praedicto non voratur, si quidam non est obligatus certis aliquibus temporibus eo ut, sed cum voluerit idemque requiritur, ut p[ro]f[essione] cignum immittere volenti refutis, & de facto impeditas. Ab eo agitur die quo hoc impedimentum boni fidei praeferatur incipit praescribere. Unde si in ea possessione per suis decennio praefecte aduersario, vel eo abiente vicinio prescriptionem compies, abique co quod aliquis titulus tibi necessarius sit. Vti colligitur ex leg. penult. Cod. de seruitibus. & leg. regia. 16. iii. 31. par. 3. & docer Molina. Disputat. 6. conclus. 4. & disputat. 70. post medium. Lessius. lib. 2. cap. 6. dubit. 6. numer. 30. Ruris vero seruitutes quales sunt agendi iter per alienum praedium, pacendi ibidem gregem, ducenti curium, deriuandi aquam solo non vnu per decennium inter praefecte, & vicinum inter abientes extinguumur, ut ex scripto ita leg. penult. confiat, & ex leg. h[ab]e[re] autem iur. ff. de seruitib[us]. urbano, prauoro, & tradit Sylvestro verbo Praescriptio. quaq[ue] 7. §. undecimo. Mol. Lessius. i. ii. au. Layman. lib. 3. sum. 5. tractat. 1. cap. 9. circa finem. Excepte seruitutes cuius vnu non fungula diebus, sed hebdomadis, aut mensibus: habendus est, nam duplicatum tempus expostulat ad fui prescriptionem inter praefecte videlicet vicinio. Vti colligitur ex leg. iiii. ff. quenammodum seruitus amittatur, & leg. vii. Cod. de seruitibus. Sed inter abientes duplicari etiam debet. Probabilior videtur pars neg[ra] si quidem in predictis legibus solum de prescriptione inter praefecte termino habitus est, ac proinde decisio iusta dicitur, haec autem iura quod abientes attiner incorrigibili manere debet. Sicut placuit Glossa in leg. penult. & vlt. Cod. de seruitibus. ex approbat[ur] leg. regia. 16. iii. 31. par. 3.

10 Superief dicendum de officiis, & beneficiis, iurisdictione que Ecclesia iistica, & facultari qualiter haec praescribatur? Regulariter haec omnia titulo praescribuntur decennio inter praefecte, & vicinio inter abientes, & abe[re] titulo tricennio nisi praescriptio sit aduersus Ecclesiam, iurisdictionem, aut principem, aut usus praefecti resoluta, quia eo casu seruandae sunt regulae superius posita de prescriptione iuris mobiliis, cum hec inter res immobiliis computentur & constitutae ex infra dicendis.

Ab hac autem regule excipiunt beneficia quod triennio bona fide pacifice possideatur, nam eo ipso possessor praescribit ne ab illo competitore possit dimoueri. Ut habeatur reg. cancell. de iure. p[ro]f[essione] ff. Sed an ex vi huius professionis acquiratur titulus beneficii ita ut possessor absque vila dispensatione possit securus in conscientia beneficium retinere? Non est constans sententia ut diximus. tractat. 1. de benef. disputat. 2. par. 33. Plures namque restituti affirmant patti patricianorum quibus addere potes Saa. verbo beneficium. numer. 14. Lessius. lib. 2. cap. 6. dubit. 10. in fine. 19. cap. 35. dubit. 25. numer. 140. Nicolaum Garcia. tractat. de benef. p. 8. cap. 1. numer. 15. Paul Layman. lib. 3. sum. 5. tractat. 1. cap. 8. conclus. 6. Dicuntur ex eo quod Pontifex videatur media illa possessione titulum beneficii possidenti ecedentes, siquidem denegat ne ab illo imputari possit. Sed contraria sententia ex loco & nunc veriorem esse iudicamus, quam praeceps ibi relatos docet Molin. tractat. 2. disputat. 10. initio. Etenim ut ibi ponderauerimus nullum est verbum in dicta regula cancellaria ex quo recte colligi possit proprietatem beneficii possessoris concedi, sed solum concedi ne ab altero molestanti possit ob vitandas lites, & ob praemuptio[n]em quae ad eum ligante beneficium obtinetur esse. Privilégia namque & maximè iuri communii derogantia statuta non sunt quin manifestissime constent. At iure communii statutum est ne vilium beneficium obneatur abeque canonica institutione cap. 1. de Regim. iuris in s. cap. ex frequenti u. de institutionib[us]. Ergo hoc privilegium quod sola triennali possessione beneficium acquiratur, utpote regulas iure clementi statuta introducendum non est cum de ipso manifeste non conferatur.

11 Ius vero praesentium ad beneficium aduersus quemcumque priuatum, propender Coarctatu. ad reg. p[ro]f[essione] 2. p[ro]f[essione] 10. numer. 8. non praescribi tempore ordinario, videlicet cum titulo decennio inter praefecte, & vicinio inter abientes titulo tricennio, sed opus est quadriennium cum titulo, aut immemorabile fine titulo co quod Ecclesia in erit ne patrionum varieatur. Sed recessus contrarium docuerunt Molina. disput. 70. est princip. & disput. 75. circa medium. Lessius. lib. 2. cap. 6. dubit. 1. c. numer. 33. Paul Layman. lib. 3. sum. 5. tractat. 1. c. p. 8. conclus. 5. Nam si attende consideretur in hac praescriptione non Ecclesia, sed priuatus qui patrionum praetendit praedicatur. Ecclesia namque patrum referit hunc vel illum habere patrionum & forte qui possedit virilior erit quam si qui praetendit, minorque variatio evenit, si possidens in iure patrionum conseretur, quam si eo dejecto aliis tertius admittatur. Longe plurius interest Ecclesia, ut absque eius conseruon[us] nouis feudataris, aut enim hyteta mutetur, & tamen tempore ordinario diximus ut possit feuer. Ferd. de Castro, de iuri. & iur.

dum, aut emphyteufum Ecclesia aduersus priuatum praescribi. Ergo à fortiori poterit ius patronatus.

Aduersus vero Ecclesiam ius patronatus non praescribitur nisi quadriennio cum titulo, vel tempore memoriam hominum excedente, quia ius resoluti huic seruitur. Sed hoc spectato iure antiquo intelligendum est, nam iuxta. Conc. Triad. c[oncilium] 2. 5. 1. 9. de reform. omnis patronatus excusus est, qui non fuerit ex fundatione, vel donatione Ecclesia, & ex authentico documento, & alius iure requisitus ostendatur, siue etiam ex multiplicatis praescriptionibus peranquam temporis curium qui hominum memoriam excedat aliwise secundum juris distinctionem. Neque immemorialis temporis probatio aliter patrons suffragatur, quam si praeferatur reliqua ad eam necessaria, praescriptiones etiam continuata non minor falso tem[po]r[is] quinquaginta annorum spatio, que omnes effectum fortasse sunt authenticis scriptis probentur. De cuius intellectu late egi tract. 13. de benef. disput. 2. fun. 2. Et ibi qualiter praescribi possit ius eligendi Rectorem in Ecclesia Collegiata.

§. XIV.

Quo tempore aduersus principem praescriptio compleatur?

1. Speciale tempus pro prescriptione bonorum Principi competentium requiritur.
2. Q[uod] si tempus requisitum pro prescriptione bonorum fisco Principio competitum, ratione delicti?
3. Quod pro bonis vacantes.
4. Quia principis competit in regnum suorum iurisdictionis praescribi non possunt.
5. Via prescriptio[is] obtinere potes exemptionem à solvendis tributis.
6. Quod tempus requiratur pro annuis prescriptionibus impossibilis ab iis qui sunt Princeps inferiores?
7. An praeceps possit qua Princeps tard[er] concedit?
8. Quia ad Regem, regnique coronam speciant possunt praescribi, & quod tempus ad hanc prescriptionem requiratur.
9. Quia Princidi competunt quaratione persona priuata est, praescribi possunt eodem tempore, ac alia bona priuatarum.

P[ro] prescriptione bonorum Principi competentium species P[ro] tempus designatum est, ut videbitur, eaque de causa placuit hanc prescriptionem ab aliis praescriptionibus sequi. Narrata. ad reg. p[ro]f[essione] 2. p[ro]f[essione] 1. numer. 7. quem ali Neoterici sequuntur, bona Principi competentia in quinque species diuidit. Primo loco constituit bona fisco Principis competentia. Secundò qua competit Principi in recognitionem sua suprema potestatis. Tertio, qua ipsi ratione sua dignitatis referuntur. Quarto eius corona sunt annexa. Quinto qua ipsi ut priuata personae competit.

Quod primum attinet bona fisco Principi pertinencia eo quod debita sunt ratione delicti ante sententiam regulariter vicinio praescribuntur. Vt precedent[er] puncto dixi, ibique excepti debita contracta ab non solum vestigial, quia quinquennio praescribuntur, & debita ab heresis crimen quae ad minus quadriennium exigunt. At si loquuntur de bons fisco per sententiam delicti addictis, non tam fisco incorporatis, sed apud rem, vel tertium possessor permanentibus, regulariter vicinio praescribuntur, excepta confititatione in causa heretis. Si vero iam fisco incorporata, & ab ipso possessa necessariò exigunt ad iuri praescriptio[n]em quadriennium ex leg. omnes Cod. de prescript. 30. vii. 40. annos. §. rei p[ro]f[essione] i. ae. usus[us] p[ro]f[essione] & b. Glossa & tradit in praesenti Molina. disp. 73. Lessius. lib. 2. cap. 6. dub. 12. Laym. lib. 3. sum. 5. tractat. 1. cap. 8. conclus. 5. vt latius probatur. radit. 4. fide disputat. 5. tar. 19.

Bona vero vacanta fisco facultati pertinencia, si fisco demunata fuit, neque occupavit quadriennio bona fide etiam abeque titulo praescribuntur. Ut constat ex leg. 1. Cod. de quadriennis praescripti. & lege intra quartu[is] ff. de diversis, & temporal. praescripti. Quod si demunata facta non est praescribuntur sicut & alia bona priuatarum cum titulo & bona fide decennio, abeque, titulo tricennio. Et sic dicendum est de quibuscumque bonis, quae ex alia ratio ne quam ex dei[ctio] fisco competit, nisi specialis aliqua exceptio in iure habeatur. Vt habeatur. leg. 3. ff. de rendendis iuriis. Sicut bene aduersus Molina tractat. 2. d. p[ro]f[essione] 73. circa finem. Si vero haec bona vacanta, sive incorporata fisco Ecclesia Romana inferioris competit quadriennio, & non minor tempore praescribuntur. Quod si Romana Ecclesia fisco addicta fuit, centenario indigent ad sui praescriptio[n]em iuxta ea que si perius diximus, & notarunt Molina, Lessius, & Laym. loc. cit.

Secundò resert Coarctatu. que debentur Principi, in signum sua supremae iurisdictionis, ut vestigial & census, & haec affirmat ad dictam reg. p[ro]f[essione] 2. p[ro]f[essione] 1. numer. 8. praescribi non posse. Quod euam

F 2

eriam docuit Panormit. cap. cum nobis n. 12. de prescriptionib.
Decius Conf. 503. col. Andreas Fathineus. lib. 13. cap. 81. Molina.
tract. 2. disp. 4. conclus. 2. Lefsius lib. 2. cap. 6. dub. 12. n. 41. &
habitur legem temporis Cod. de praescripti. 30. annos. Etenim cum
subditus praescribere debeant iuxta leges a suo Princeps latas, veri-
simile non est, immo nec ratione conformatum leges aliquas a
Princeps constitutis quibus subditus a recognitione iure supreme
potestari eximantur. Vnde non mihi probatur sententia Couar-
traru. ad reg. professor. 2. p. §. 2. num. 8. & Lefsius lib. 2. cap. 6. dub.
14. numer. 14. afferentum subditum praescribere aduersus suum
principem posse, exemptione a sua obediencia, & iurisdictione;
sicut videtur plures principes praescriptiis exemptione a
iurisdictione temporali. Nam ut recte inquit Mol. dicta d' spars.
74. conclus. 3. praetereo subditorum omnem suam vim habet
ex voluntate sui Princeps, neque ad alia extendi potest
quam ab ipso fuerit constitutum. Non enim subditus alii le-
gitibus quam sui Princeps reguntur; at ut super dixi verisimile
non est vele Princeps iure prescriptionis aliquem a sua iuris-
dictione eximi. Ergo hanc exemptionem praescribere nullatenus
potest. Confitio: ipse Couartrau. & Lefsius ex communis leni-
tia afferunt praescribi non posse exemptionem a solvendis tributis
quaes in signum subiectiois supremae potestari debentur, at si
subditus exemptionem a iurisdictione Princeps praescribere
posset & illam exemptionem a solvendis tributis praescriberet,
siquidem subiectio, iam non obligatur se Superiori subiectore,
& solutione tributorum eius supremam potestati
recognoscere. Item ipse Lefsius, Couartrau. & alii recte neg-
ant posse praescribi a subditis immunitatem ab obediencia
Principis, vel ab eius correctione, vel ut ad eum non possit ap-
pellari; at praescripta plena exemptione ab eius dictione,
consequenter praescribunt immunitas ab eius obediencia. Ergo
affectionum est praescribit non posse exemptionem a iurisdictione
one. Negat credendum est Principes qui alioquin fuerunt sub-
ditus Romano Imperio, exemptionem a iurisdictione via
prescriptionis obtinuisse, sed ratione contraetus aut alia. For-
te haec rationes se Couartrau. obvulerunt, ideoque dixit non posse
subditus si ut tam propter auctoritate praescribere aduersus suum
principem exemptionem a solvendis tributis, in recognitionem
supremaz potestatis impositis, bene tamen praescribere exemptionem
ab eius subiectio, quia in hac prescriptione non se subditus
proficit. Sed adhuc nostra conclusio, eisque fundamen-
tum firmum esse debet, nam quantumcumque ipse subditus se ut
liberum proficit, si tamen subditus est praescribere debet iux-
ta sui principis leges, que non sunt credenda exemptionem a
iurisdictione, via prescriptionis concedere, vptore que Principi
maxima preuidetur.

Potes tamen via praescriptionis obtinere immunitatem a
solvendis tributis, alii que indicetibus communibus in subdito
belli imminentis, vel necessariis Princeps sublenanda, etiam
mancas aliquo plebeis, quia nihil est quod praedicta praescriptione
obstet. Sicut aliis relatis docuit Couartrau. d. §. num. 8.
Lefsius. dub. 12. num. 41. Et quamvis Alexand. conf. 136. num.
19. lib. 2. Curius Junior. conf. 60. colum. penult. Anton. Ru-
beus. conf. 21. col. 2. Sentiant ad praescriptionem opus esse quod
praescribens interpellari, & interpellationi refutat. Argum.
leg. cum seimus & ibi Bart. Cod. de agriculti. & cunctis lib. 11.
Ait itanum rectius Aymon Sarellum. conf. 111. & de antiquis.
tempor. 4. p. cap. circa primiss. num. 63. & 38. Quem refer, &
videatur sequi Couartrau. §. 2. num. 8. negat hanc interpellationem,
& contradictionem necessariam esse, sed ex eo tantum
quod indicent tributum non solerent, praescriptionem perficiet.
Nam cum exemptione ab his tributis in carenca solutionis con-
sistat, nullam ex parte praescribentes contradictionem require,
vt saperius probatum est in seruitutis negatu. Neque contra-
rium probat lex cum seimus: nam ut praetitai Doctores do-
cent ibi sermo est de praescribenda seruitute, quia in vnum deduci potest. Tempus vero de praescribendam harum prae-
scriptionum exemptionem, sive sint praescriptiones indirecte a Princepe,
sive a republica, quadriennium necessarium est cum titulo, &
sufficit, & immemoriale absque titulo, vt ex Alexand. Immola &
Iafone traxit Couartrau. surn. In regno tamen Castellae ex sen-
tentia Gregor. Lopez. leg. b. tis. 2. par. 3. nemo videatur praedita
tributa praescribere posse, etiam tempus immemoriale allegat,
siquidem ea in lege hac praescriptio comparatur praescriptioni re-
rum sacrarum & hominis liberi, que nullo vnguam tempore
praescribuntur.

Quod si sermo sit de tributis, seu annuis præstationibus que
Marchiones, Comites, Dukes, aliquae nobes suis vasallis
imponunt, eti plures censeant allegato titulo, decennio praescri-
bi absque titulo tricennio, longe verius est immemoriale tempus
absque titulo requiri, & quadriennium cum titulo. Etenim
quovis aduersus praescribentem adeat iuris presumptio quadra-
genarium cum titulo, & immemoriale absque titulo neces-
sarium est. Ut probat Textus in cap. 1. de praescript. lib. 6. At
aduersus Dominos suis vasallis has annuis præstations indi-
cantes, est iuris presumptio quod per extorsionem, & vio-
lentiam extorciuntur. leg. vlt. §. si inst. ff. quod meus causa. Ergo

quadriennium cum titulo vel immemoriale requiri est, &
pluribus sumat Couartrau. ad reg. professor. 2. p. §. 4. numer. 5. Mol-
na. disp. 75. circa fin. contentique lex regia. 7. iii. 15. lib. 4. nos
collect.

Tertiam speciem constitui Couartrau. dicto §. 2. n. 8. ostendit
qua Princeps ratione sua superem dignitatis referuntur, in qua
specie alia sunt que Princeps nunquam communicat, ut leges
condere rotum regnum obligantes, monetari nomine pri-
prio cedere, ad ipsum ultimo appellare, procedere in causa appelle-
tatione remora, recuocare sententiam que in rem indicatam trans-
fuerit. Alia sunt que aliquando eti raro Princeps concedit mi-
nimorum imponere tributa, instituere tabulationes de novo, re-
nam ex auctoribus minoribus concedere, legitimare illegitos, re-
stituire infami suam famam & statum primitum, remitte-
re personam delicti cum non est pars lesa, malefactores vni-
supplicio punire. Princeps generis bona nunquam praescribuntur,
qua non est verisimile Princeps velle praescriptione acquiri
qua ipse vlo vnguam privilegio concedit: vt recte ob-
notauit Molna. disput. 75. vers. 1. aqua. At bona pollo-
rioris genesis praescribi possunt, siquidem a Princeps habu-
nt aliquando communicantur. Ut deciditur. cap. super quibus
§. praescripta de Verbor. significat & probat. Couartrau. ad reg. pro-
fessor. 2. p. §. 2. num. 8. & §. 3. à principio. Lefsius lib. 2. cap. 6. dub.
12. numer. 41. Fathineus. lib. 13. cap. 81. Molna. loco citato.
Tempus autem huic praescriptioni necessarium existimat. Molna
esse centum annorum cum titulo argum. leg. vlt. Colle. de San-
ctis Ecclesiis. vbi aduersus ciuitates non datur praescriptio
minor tempore quam centum annorum cum titulo & im-
memoriale absque titulo. Ergo a fortiori idem tempus necessarium
erit in praescriptione aduersus Princeps, regnum coronam.
Sed verius est quadriennium cum titulo sufficere. Vt quoque
alii relatis Couartrau. & Lefsius. supr. 1. de praescript. lib. 6. &
ex legat. rig. 1. tit. 10. lib. 5. noua collig. Neque obstat in praescriptio
aduersus ciuitates, centenarium cum titulo requiri.
Tum quia ea fuit decimo specialis que non debet excedi ad
ea que Princeps competunt. Tum & praeceps quia privilegium
illud ciuitatibus concessum non est pro quibuscumque bonis, sed
pro bonis que ex hereditate, legato, donato, fideicomisso,
empio competunt. Vt bene aduersus Lefsius dicta
dubitata. 12. circa finis. Quando vero titulus non adit,
immemoriale tempus necessarium est: quippe ius commis-
his praescriptionibus resolutus, & praesumit mala fide introducita
esse.

Quarto enumerat bona qua ad Regem, Regnum coronam
spectant; qualia sunt prata paucorum, salutis ferarum, viaria,
predia rustica, & urbana &c. Haec enim quia a Rege quandoque
conceduntur aduersus eum possunt praescribi. Sed quod tempus
necessarium sit huic praescriptio. Variani Doctores. Nam
Nicolaus Boecius. ques. 264. numer. 25. afferunt quadra-
genarium cum titulo sufficere, co quod lex vlt. Cod. de arre-
ctu Ecclesi. requirent centenarium praescriptionem in us
que ciuitatis, Monasteriorum, Ecclesiis, alii que loci p[ro]p[ri]e competunt,
ex hereditate, legato, donato, fideicomisso, aut empio re-
stricta fuit ad tempus quadriennium per ambientes parochias
Cod. de sacra[n]tis Ecclesi. Verum ut recte Couartrau.
ad reg. professor. 2. p. §. 2. numer. 8. & 9. Mol. disput. 74. conclus.
4. Lefsius cap. 9. dubitat. 12. aduersus Aurb. quia aliis lo-
cum restrinxit praescriptionem aduersus Ecclesi, Monasteria,
Hospitalia, aliaque loci p[ro]p[ri]e, non auctem aduersus ciuitates. Quare
lex ultima ea parte quia ciuitates spectat, incorpore permanet,
ut intuentur eti manifestum. Quo posito si bona praescribenda
principi cuiusque corona competit ex hereditate, legato, do-
nato, fideicomisso, aut empio centenarium tempus cum
titulo necessarium est ad illorum praescriptionem, eo quod hoc
tempus pro praescribendis praedictis bonis aduersus ciuitates re-
quiritur. Ergo a fortiori pro praescribendis aduersus regis coro-
nam requirendum est. Secundus vero si principi, cuique corona ex
alio capite competunt.

Quinto refert que Princeps competunt quā persona prout
est, & in his nullo privilegio speciali gaudeat Princeps, sed tempus
quod sufficiens est ut aduersus quemlibet priuatum praescribatur
aduersus Princeps sufficit. Ut tradit Bald. leg. 2. Cate-
chismus de u[er]a sapientia Couartrau. ad reg. professor. 2. p. §. 1.
in fine Mol. disput. 74. conclus. 5. Lefsius lib. 2. cap. 6. dub. 12. num. 41.
in fine.

§. XV.

Quae res praescribi non possunt?

- 1 Expenduntur aliqua in quibus se nulla est diffundit.
- 2 Proponitur qua[si]o, an alieni arti prohibita praescribi possit.
- 3 Resolutus praescribi non posse.
- 4 Aduersus eos qui agere possunt tend potest currere praescriptio.
- 5 Praescriptio immemoriali optime valent praescribili.
- 6 Praescriptio introduci potest feudum. Maj. 1. n. 2.

Non est sermo de his que tempore ex lino decennio, & vicenio non praescribuntur, sed inde tempore longissimo ad sui praescriptionem. Nam licet haec in iure censetur non posse praescribi, id de praescriptione ordinaria intelligitur, non autem de praescriptione extraordinaria. Sed sermo est de iis que nulla praescriptione acquiri possunt. In quotum numero computanda primò est hominis libertas qua ut dictum supra est nullo tempore potest praescribi leg. Cod. de longi temporis praescript. pro l. veritate. §. sed antiqua insit. de usucacionib. leg. regia. 6. tit. 29. par. 3. Secundò ea que principi competunt in recognitionem supremam potestatis praescribi nequeunt. leg. competit. Cod. de praescript. 30. annos. & habent superaddita leg. regia. 6. Tertio nequecum subditus aduersus suum Prelatum, & Episcopum se defendere ne videntur, ne illi solam procurationem debitam cum videntur. cap. cum in officio de praescriptionib. cap. cum instantia de Censibus. Optime tamen potest alius aduersus dictum Prelatum praescribere, & ut eius subditus apud ipsum videntur, ipsique procurationem solvant, ut ex dico cap. cum ex officio. constat & notauit Molina. disp. 79. post princip. Quarto nulla ex Ecclesia tempore generali interdicti praescriberi potest vt Diuina officia celebret alta voce, & pulsat campanis &c. quia ea praescriptio est iniqua ipso que derogat rerum Ecclesiastice Disciplina, eaque de causa in cap. cum iner de confusione famili praeceptio, seu confundendo irritant. Quinto res publicæ ut eis publicis viibus depurata, ut sunt platea, forum, via, publica, pontes, exitus & similia nulli praescriptio neque in toto, neque in parte subducuntur, eo quod haec vpozit omnibus communia possideri à priuato nonneque: & habent. leg. usucacionem. ff. de usucacionib. leg. 1. §. finali. ff. de a. quirend. possess. & notauit ibi Glosfa. & Gregor. Lopez. leg. reg. 7. tit. 29. par. 3. Quod utrum est, tametip populus eis vi definit. leg. viam. ff. de vii publica. quia facit est quod eis vi posuit, & ad eum finem facinet designata. Sicut adiungit Molina. truct. 2. disp. 79. post princip. Sexto limites regnum, prouinciarum, diocesum, parochiarum si manifesti sint praescribi nequeunt, quia ea praescriptio vpozit causa confusione relictum. cap. inter memorias. 6. que. 3. 3. cap. super ius de parochi. s. Septimò praescriptio non subducuntur quia absque certis solemnitatibus alienati prohibentur. Ut sunt res Ecclesiæ, pupilli, & minoris, quia praefumuntur mala fide accepta. At si de bona fide possidentis constet, res Ecclesiæ quadagenaria cum titulo praescribentur, & ab quo titulo tempore immemoriali. Res vero pupilli durante pupillari etate nequaque praescribi possunt, ita ut durante pupillari etate nec praescriptio incipere potest, nec antecepta continari, sed totum illud tempus à praescriptione subtradendum est, ut nouo iure decidatur. leg. sicut in rem. ver. que ergo Cod. de praescript. 30. annos Author. nisi tricennale Cod. de bonis maternis. Aduersus tamen minores sola præceptio longissimi temporis admittitur, tametip titulus adit. Ut habeatur. leg. fin. Cod. in quibus causis in integrum restituiri necessaria non est. Et leg. 3. Cod. in quibus non obiciantur longi tempora praescriptio. Octauo que absoluti alienari prohibentur, ut sunt fundi doloris, res primogeniti vinculo alligatae feuda, fideicommissa, legata praescribi quidem possunt, si antequam haec onera subiuncta praescriptio accepta, quia ob supereminenti onere praescriptio non infirmatur. Vt de fundo dolori dicuntur leg. si fundam. ff. de fundo dolori. cuius decisionem extendunt communites Doctores. Panormit. cap. cum non licet. de praescript. n. 7. Anton Gomez. leg. 40. Tauri. n. 90. Molina. de primogen. lib. 4. cap. 10. n. 40. Molina. Iesuita truct. 2. disp. 79 post medium. Leffius. lib. 2. cap. 6. dub. 1. 5. ad reliqua omnia supradicta quorum alienatio interdicta est.

Affecta vero ea bona predicta onere nequaque praescribi possunt tempore ordinario, nemini decennio, vel vicenio etiam cum titulo, qui iustam alias præbetur praescribendi. Ut dicitur. leg. fin. §. sin. auctor. Cod. communia de legatis. ibi. Vt nec usucacio, nec longi temporis praescriptio contra legata rem, vel fideicommissarii precedat. Idque, habet verum, tametip res non à prohibito alienare, fed ab alio tertio bona fide accepta sit, quia nec bona fides alienantes, neque accipientis, impedire legis effectum potest. Sicut bene norarunt Gregor. Lopez. leg. 10. tit. 26. par. 4. ver. ist tertius casus. Anton Gomez. leg. 40. aut. 90. Molina. de primogen. lib. 4. cap. 10. numer. 1. Molina. sicut in disp. 79. post medium, & ali plures apud ipsos.

Quocirca difficultas grauissima est, An saltem tempore longissimo nimium tricennio, vel quadragesimo praescribi possit? Et ratio difficultatis est quia ex vi huius praescriptionis impeditur & possello omnibus illis qui fideicommissum, feudum, & majoratum habent debent, & quique in eo successuti sunt ex voluntate primi intituentis iuxta Texum in c. unico de gradib. successorum, cap. unico de natura success. feudi. cap. unico de feudo Marchia leg. unum ex familia. §. 1. delegat. 2. leg. prouincia. §. familia. ff. de verbis. significat. & alios. At predictis praedicatur non potest hac praescriptio; Tum quia ipsi vpozit majoratum, feudum, aut fideicommissum non possidentes apud ipsos.

agere non possunt, at agere non valentibus praescriptio non currit. leg. 1. Cod. de annis excepti. subiungit, nisi tricennalis Cod. de bonis maternis. Ergo pro fideicommisso, feudo, & maio: atu praescribendo in prædictum corum, qui vocati sunt stare non potest praescriptio. Adeo prohibita alienatione, prohibita censetur praescriptio, quæ est quedam legalis alienatio.

Hanc tamen rationem Courtruu ad reg. professor. 3. p. §. post. 3. conclus. constat est dissoltere dicens ex prohibitione alienationis folium inferni prohibitum esse praescriptiōnē ordinariā, de qua in leg. v. §. sin. auctor. Cod. communia de legatis. non tamē praescriptiōnē extraordinariā 30. vel 40. annorum, siue ita non est prohibita alienatio extraordinaria, quæ ex beneficio Principis fieri posset. Quod vero successores feudi, maioratus, & fideicommissi succedant ex iure habito a primo institutore, neque possint praescriptiōnē contradicere, non obstat (inquit) quod aduersus eos praescribi non possit: nam concessa praescriptiōne aduersus possidentem, eo ipso concessa censetur aduersus successores, quippe successores usi habent possidendi praeditam rem, eis quo ab antecessore beneficio, & autoritate legis, euicta non sit, scilicet eodem iure priuarentur, si sicut est addicta. Quapropter Courtruu in eam sententiam maxime propenderet, quæ afferit praescriptiōnē fideicommissi, feudi, & maioratus in prædictum successorum dari posse.

Nihilominus praescribi non posse feendum, maioratum, fideicommissum in prædictum corum qui vocati sunt, praescriptio nequamecumque longissima, docuerunt ex communi sententia Gregor. Lopez. leg. 10. post medium. 11. 26. part. 4. Courtruu. ad reg. post filii 3. §. 3. conclus. 3. Andreas Fachin. lib. 7. controver. cap. 12. & lib. 1. 3. cap. 80. Anton. Gomez. leg. 40. Tauri. n. 90. Molina. de primogen. lib. 4. cap. 10. n. 3. & alii innumerati apud ipsos. Dux tripli fundamento, primo in his feudi, maioratus, fideicommissis non solum est prohibito alienationis inducta a lege, sed etiam ab ipso primo institutore; siquidem institutor maioratus, feudum, & designans personas quibus decursum debet, & modum quoad ipsas detinendum sit, tacite prohibetur & exclusit quamlibet aliam alienationem: at ex folio prohibitione a lege inducta excluditur praescriptio ordinaria. Ut decidit lex v. §. sin. auctor. Cod. communia de legatis. Ergo prohibitione addita, ut aliquid operetur praescriptiōnē extraordinariā excludere debet. Adeo si institutor maioratus, feudi, & fideicommissi, & feudi dominum concedit cuiilibet successori non absolue, sed pro eius vita, ita ut in eius institutione tot videantur adesse concessiones, quot fuerint personae succellere: quia omnes ex primo institutore non ex ultimo possessori rem possidendant acipiunt. Ut colligitur. ex leg. Cod. de legatis. eg. donationis. §. species ff. de donationib. & notauit Roderic. Suarez. in leg. quoniam. q. & f. 8. Cod. de ius. ius. et. etiam. Ergo ex praescriptiōne aduersus ultimum possessorum inferti nequit praescriptio aduersus sequentes, cum non sit cenlenda praescriptio in re absolute, sed quatenus possessori competit. Non enim praescriptio acquiri potest amplius quam quod vero titulo poterat concedi cum praescriptio loco tituli subrogetur. Vt tradit Bald. in leg. nullius. Cod. de rei vindicatis ac nec possessor, neque alius poterat feendum, fideicommissum, & maioratum alienare, natum feudi fideicommissi, & maioratus destruendo, ergo neque hac ratione praescriptiōbi possent. Tertio successori in feudo, maioratu, & fideicommisso nequerunt praescriptiōnē impedire viuenit possessor, aduersus quem praescriptio facta est, quia illis nondum maioratus cessit. At impedito agere praescriptio aduersus illeum currere non potest, quia tunc incipit curere praescriptio quando alio nata est. leg. sicut v. §. que ergo ibi ex quo iure impetrare cap. 1. & leg. cum nullius. §. quam ob rem. & §. illud. Cod. de praescript. 30. vel 40. annos. idem n. fin. §. sin. auctor. Cod. communia de legatis. dicitur de Fideicommissario, omnis licentia patet rem vindicare, & sibi assignare nullo obstaculo a determinib. opponendo. Si igitur ei nullum obstaculum opponi potest, neque etiam opponi potest praescriptio. Quod si dicas praescriptiōnē currere aduersus possidorem actualem directe, & indirecte aduersus futuros, nullumque est inconveniens quod aduersus non valentes agere praescriptio indirecte curat: obstat quia directe successoribus dicta praescriptio ladit, cum his illis quicquid sit a primo institutore, tam ne maioratus dissoletur, tum ut ipsi succedant. Tum quia ipsi nullum iur ex possessor, sed ex maioratus institutore obtineant.

Hac autem verius procedunt secundum leges Hispanie. leg. 7. tit. 4. par. 5. & leg. 41. tauri que habet. §. lex 8. tit. 7. lib. 5. noua collect. quibus cauter mortuo eo qui possiditionem ciuilium, & naturalem habebat, bonorum maioratus, & cedat voluntate non obstante quod alius viuente primo possidore, vel o defuncto

defuncto possessionem accepit, quia ea possessio non censetur ciuilis: ac proinde nec iustificans prescritionem, vt late, & eruditè probat Gregorius Lopez d'ila leg. 10. tit. 26 par. 4. Molina de primogen. lib. 4. cap. 10. num. 6. Molina Iustitia. disputa. 79. circa finem.

4 Notanter dixi non posse prescribi feudum, fideicommissum, & maiorum in prauidicum eorum qui vocati sunt, nisi ipsi valentes agere. Nam aduersus eos qui agere possunt optime currere potest prescritione. Ut eleganter probat Molina. lib. de primogen. cap. 10. n. 7 & colligetur manifeste ex leg. vlti. Cod. communia de legis. a contrario sensu. ibi cum vlti capitulo ordinaria aduersus legatarium, & fidei communiarum excluditur, tamen ergo approbat vlti capitulo extraordinaria, tamet Anton. Gomez. dicta leg. 40. numer. 90. in medio contrarium opinetur.

5 Quæ hucusque dicta sunt solum procedure de prescritione longi temporis & longissimi, non vero de prescritione memoriam hominum excedente: haec enim cum vita habeat tituli, & prescritionem inducat omnia requisita adesse quod ad dictam alienationem fuerint necessaria, nimirum non est quod valeat omnibus praedictare. Sicut tradidit Anton. Gomez. dicta leg. 40. n. 90. in fine. Molin. d. cap. 10. in fine. Molina Iustitia. d. disp. 79. post med. & alii passim.

6 E contra sermo esse potest de prescritione feudi, fideicommissi, maioratice introducendo. Neque dubium est hec onera introducta possunt posse inveniri. Tempus autem huius prescritioni necessarium, est Molina. trac. 2. disp. 75. vlti. aduersus vero existimat vicennium, vel tricennium titulo sufficiere verius est quadragenarium cum titulo, vel immemorabile absque titulo requisitum esse. Vt docerunt pluribus relatis Mol. de primogen. lib. 2. cap. 6. n. 5. Gutierrez. præc. qq. 6. 2. n. 1. Lessius. lib. 2. cap. 6. disp. 1. n. num. 48.

§. XVII.

Qualiter prescritione cutrat, dormiat, interrumperetur, vel continuetur?

- 1 Curvis prescritione cum requisita prescritione adiun.
- 2 Interrumpit cum impedimentum apponitur, ne ulterius procedat.
- 3 Tricennialis prescritione nec citatione, nec litiis contestatione interrumperetur.
- 4 Bend tamen litiu contestatione, decennalis vel vicennialis cum titulo, vel tricennialis oblique gisito.
- 5 Quia in odium creditorum non exiguntur debitum conceditur sola citatione interrumperetur.
- 6 Interrupta prescritione in possessione interrupta censetur in proprietate secundam ius naturale.
- 7 Secum est dicendum si de interruptio eti. loquamus.
- 8 Latum est distinctione inter prescritionem naturaliter interruptam, & inter interruptum ciuiliter, & quod sit.
- 9 Continuationem possessionis non impedit quod res possessa ex uno in alium transferatur, si utique bona fide possedatur.

1 Prescritione currit, incipit, & procedit cum requisita prescritione adiuncta, tempore possesso, bona fides, & titulus si titulus requiratur. Dormit vero cum ob aliquod impedimentum superueniens suspenditur, & sopitum tamecum postmodum reuinicit. Illud autem impedimentum quod fuerit efficax ne prescritione prodiugatur, a fortiori ex effice quam prius incipiat, sed non est contra quia regulariter plura generationi reg. quam illius conseruationis requiruntur. Unde cum tempore possit, bellum & cum in loco non est qui ius dicat, dormiat prescritione. cap. xx transmissa de prescritionib. ca. prima actione. 16. q. 3. Et aduersus Ecclesiasticum cum Prelato vacat: vel iniurium habet ad agendum. cap. 1. & cap. xviii. de prescritionib. inchoatura prescritione illis temporibus non potest. E contra vero aduersus bona adiunctionem filii, dum est sub patri potestate prescritione incipere non potest. leg. 1. Cod. de bonis maternis. Neque item aduersus vxorem in bonis dotalibus. leg. in rebus. Cod. de iure dotorum. At si antea copti fuerit optimè potest continuari, quia minus requiritur ut continueatur prescritione quam ut initium sumatur.

2 Interrumpit vero prescritione cum impedimentum apponitur, ne ulterius procedat, sed omnino cessat. Hoc autem impedimentum duplex est aliud naturale, aliud ciuilis. Vnde duplum prescritionis interruptionem Doctores assignant aliud naturale, & aliud ciuilium. Naturale est qua aliquid ex requisitis ad prescribendum deficit, nimirum possello, bona fides, vel titulus, quia sine illis prescritione subsistere non potest. Vt tradidit Doctores in leg. naturae iste ff. de usucaptione & leg. 3. §. ex contrario ff. de acquirenda poss. ff. & in leg. 1. Cod. de servis fugitiis, & pluribus exortat Gregor. Lopez. leg. 9. tit. 29. par. 3. Et licet Fechin. in cap. vlti. de prescritionib. col. penult. & alii relati à

Couarrui. 2. §. 12. n. 2. sentiant ob defectum tituli vel ipso fidei non interrumpi prescritionem, sed dormire, & tempora ita vt redeunte postmodum bona fide possit prescritione continuari verius est omnino interrumpi ita vt necessarium sit continuo inchoari. Vti docuit Abbas. in dicto cap. fin. de prescr. 29. par. 3. Couarrui. plures referens dicto §. 12. n. 2. Mol. d. p. 7. 3.

Cuius vero interrumpit est quæ per actum iuridicum interpellatur nimis citationem, aut litiis contestationem. Tricennialis quo prescritione quia omnipotens favorabilis est, eo quod si inducatur in fauorem possidentium nec citatione, nec litiis contestatione interrumpitur, sed durante liti perficitur, quod si possessor damnum fuerit tenetur rem restituere in cuius fauorem lenitatem fertur. Vt probat lex 2. §. vlti. ff. de usucaptionib. pro empti. Iustianus. §. quantum. ff. ad exhibendum leg. pro acceptam. ff. de rei vindicat. & Tradit Panormit. cap. illud. n. 11. de prescr. 29. Corat affirmans esse omnium §. 12. n. 4. concl. Mol. d. p. 7. 3.

Præscriptio vero quæ decennio, aut vicennio cum titulo, vel tricennio absque titulo, aut longiori tempore perficitur, citatione non interrumpitur, bene tamen litiis contestatione, apud locum competenter, dum modo & loco vincat: nam si ipse incombatur prescruplio interrupta non censetur, utpote que interrupta fuerit sub hac conditione quod actor vicerit. Sic ex communione tradidit Panormit. Couarrui. Mol. Lessius. loci statu. Oportet autem vt litiis contestatio animo prosequendi fieri instituta sit, nam si ex conjecturis appareat animo tamquam interrumpendi prescritionem appositorum fuisse, quod contabili si nullum interruzione impedimentois defatur, prescripient non nocebit. Vti colligitur ex leg. vlti. Cod. de prescr. 30. vlti. 4. annorum. Secus vero si ob aliquam causam a prescritione liti effauerit utrumque malitiosis litiis contestationem appositorum fuisse. Sic Glofia. in cap. placuit §. potest. intrupit. 1. 6. q. 3. Abbas. cap. illud. & ibi Fechin. n. 10. de prescr. 29. Molina d. disp. 78. potest med.

Hoc autem prescritione, quæ in odium creditorum non existentium debetur conceditur, solù citatione interrumpitur, utpote quæ debitus virtualiter existit. Ut habetur. leg. s. fuit iusta. Glofia. ibi leg. cum no. i. s. in princ. & anno. Cid. de prescr. 30. annor. Et tradit ex communione Couarrui. dicta. §. 12. concl. 4. Quintum ut recte inquit Gregor. Lopez. d. leg. 9. tit. 29. par. 3. verbo renovasse. Mol. dicta d. disp. 78. Ista traditione pignoris, vel noua cautione a debito exhibita, prescritione interrupta est, quia est noua debiti confessio, & obligatio, & confitit ex dicto. In regno Cattel. leg. 29. tit. 29. par. 3. Satis infirmatur ista citatione prescritionem interrumpi, cum tantum exigat rem in iudicio mandari, ibi sola demandasse in iugio. Sicut nota ibi Gregor. Lopez.

Quod si possessor citatione fieri nequeat ob eius timorem, absentiam, infanciam, furorem, aliamque causam, ad interrumpendum possessionem ciuilium, s. adiutio iudicem portes, & libellum apud ipsum porrigite, quod vlti possessorum conqueraris. Quid si præstare nequeas, adibis Episcopum loci, eum rem mandebitis, s. finimus ei in loco quo possessor dominium habet querimoniam publice propones tabellam, si adiut subscipiam, vel testibus. Vti habetur leg. vt possit. Cod. de annali extitio. & colligitur. ex leg. cum ante. §. feriali. Cod. de iuri. & notariis Gregor. I. op. d. leg. 29. in fine. ibi esso m. ms. f. 17. el. f. 17. de dendo se lo demandasse delatus de amicis & auxiliis. Molin. disp. 78. potest medium. Illud certum quod adiutus Felinus cap. cum non licet de prescritionib. notarii Couarrui. §. 12. n. 5. Molin. loco citato, nimirum excommunicacione lata in bulla ecclie Domini aduersus occupantes bona ad Romanam Ecclesiam spectantia non interrumpere prescritionem, quia excommunicatio non deicis possessoris a bona fide, sed quos reperit mala fide possidere excommunicatione subiicit.

Est tamen graue dubium, An interrupta prescritione quod repositionem, interrupta censetur quod proprietatem, & contra interrupta quod proprietatem, censetur interrupta quod possessionem? Quia in re certum est, si de interrupcione naturali loquamus, interrupta prescritione in possessione, interrupta censetur debet in proprietate, eo quod sine possesso ciuilli nulla constat potest prescritione. Ex idem videtur dicendum, si naturaliter interrupta potest prescritione in proprietate. Nam prescritionis non potest naturaliter interrumpi, nisi ob defectum tituli, vel bone fidei. At flane bona fidei possesso inutilis est ad prescritionem utpote cum mala fide. Atque ita tenet Couarrui. ad reg. prescr. 1. §. 12. in fine. Et credo in hoc sensu intelligendam esse legem regiam 65. Talius quæ hodie el. 7. tit. 15. lib. 4. non collat. quæ dicitur. La interrupcion en la possession interrumpe la prescrpcion en la propiedad, y la interrupcion en la propiedad interrumpe la prescrpcion en la possession.

Verum si de interrupcione ciuili loquamus alter Philologum existimat: non enim ex interrupta prescritione quod possit

possessionem intelligi debet interrupta quoad proprietatem, vel contra. Causa enim possessionis, & proprietatis omnino distincta sunt, ac proinde interrupta prescriptione in causa possessionis permanere potest in proprietate, & est contra. Argum. leg. naturae. s. n. 1. *commune ff. de acquirenda p. ff. Et hinc finis possessionis non detur proprietatis prescriptione, benè tamen dari potest sua prescriptione possessionis, quia interruptio prescriptionis in possessione non tollit possessionem non iollata naturalem, vt de se constituit, sed nec ciuilem. Ut probat Ant. Gomez. dicta leg. 65. *tauri* n. 3. & 4.*

*Quoad continuationem vero prescriptionis, interrupta latum est dilacerum inter prescriptionem naturaliter interruptam, vel interrupsum ciuiliter. Nam ea praescriptio qua naturaliter tantum interrupta, & cessante impedimento incipere denou potest & perficit, si interrupta non obtingit. Ut docet Gregor. Lopez. dicta leg. *verbis perder. la tenetia de illa per Texum, ibi Couarruu ad reg. pos. ff. 2. p. §. 12. n. 7. Mol. dicta disp. 78. circa finem.* At si praescriptio ciuiliter interrupta sit exigua, quadrangulum in puncto interruptionis ut possit perfici non solum in actionibus personalibus, sed realibus, tamen si alias haec actions bicusim temporis spatio praescribentur essent. Vti colliguntur. ex leg. v. Cod. de prescript. 30. annorum. & tradit Couarruu. dictio 6. 12. n. 5. Molina. disp. 78. circa finem.*

Hanc autem continuationem possessionis non impedit quod res possessa ex uno in aliis transferatur, si vetera bona fide possident, quinimum possessor secundus vii potest possessionis sui praedecessoris ac si ipse fecisset. Quod vocant Iurisfida uti accessione temporis iuxta. leg. Pomponius. §. cum quis ff. de iusceptionib. leg. dolo. §. euro. q. ff. de contrahend empione. Interim tamen dum praescriptio perficit, solet mutatio contingere ex parte personae aduersus quam praescribitur, vel quia absit aucto, vel quia transitus est in Ecclesiam. Quo casu tempus prescriptionis computandum est secundum proportionem ut si tempore praescriptio quinquennium prescriptionis complectit indagens ob absentem ad comprehendam praescriptionem decennio. *Authent. quod si quis Cod. de prescript. longi 1. mpor. Et item proportionem feruatur dicendum est, si res in Ecclesiam translatas sit. Sicut bene notauit Panomita. cap. de quarta, numer. 20. de prescriptione.*

§. XVII.

Quibus concedatur in integrum restituunt aduersus prescriptionem peractam?

1. *Minoribus conceditur restitutio, & quadriennio durat post statum 25. annorum.*
2. *Maioribus idem beneficium restitutio nis per quadriennium conceditur aliquibus condicitionibus.*
3. *Aduersus praescriptioem trienniū maior est opinio concedens in maioribus restituū.*
4. *Communi sententia confirmans ex causa probabilis ignorantiā maioribus restituū.*
5. *Vetus apparat negativa sententia.*
6. *Si prescriptione peracta rem Domino ex ignorantia restituta est vindicare potest, tamen si aliqui contrarium sentiantur.*

Concedi restituionem aduersus peractam prescriptionem certiam longissimi temporis minoribus, 25. annis tamen potuerint agere, & prescriptionem impeditre in competitore est apud omnes. Ius namque ob debitem eorum atatem presumit sepe negligentes futuros in suarum rerum administratione, idque hoc beneficio restituções facere intendit. Quod beneficium quadriennio durat computando à die prescriptionis peracta, & à minoribus cognitis, alia non conlebuntur, porro beneficio restituções vti, etenim tempus illud restituções habile esse debet. Sicut colliguntur. ex cap. 1. de restituū. in integrum in 6. *verbis negligenter omisit, ex leg. v. Cod. de temporibus in integ. restituū. leg. v. Cod. si aduersus iusceptionem. Eodem beneficio gaudent Ecclesiae, Holpalitaria aliaque loca pia quia sunt initia minoris, & pupilli, ut tradunt communis Doctoris in cap. 1. & 2. de rebus in integrum lib. 6. Panomita. cap. 1. cap. auditus de prescriptionib. Couarruu. ad reg. pos. ff. 2. p. §. v. n. 4. Molina. disp. 8. o. Leffius. lib. 2. cap. 6. dub. 8. Quod locum haberet etiam aduersus alteram Ecclesiam, ut probat manifeste cap. auditus de integrum restituū. & notauit Laym. lib. 3. sum. feli. 5. tract. 1. cap. 8. circa finem.*

Maioribus item idem beneficium restituções conceditur aduersus prescriptionem 10. vel 20. annorum, si legitime confitentur non potuisse prescriptionem litis contestatione interrumpere, vel propter capacitatem, propter absentiam causa Reipublice, studiorum, peregrinationis, vel ob aliam familiem quia iusta iudicis videatur. Ut habetur. leg. 1. ff. ex quibus causis maior. Nam si ipsi prescriptionem impeditre poterunt digni non sunt vi hoc beneficio ei concedatur. Vti colliguntur. ex leg. ab hostibus. §. sed quod semperius & ex leg. sequenti. ff. ex quibus causis maior.

re, & notauit Couarruu. dicta 3. pad reg. pos. ff. 3. n. 4. Mol. dicta. disp. 8. Leffius. dub. 18. rameti contra videatur sentire Gregorius, Lopez. leg. 28. ist. 29. nr. 3. verbo. comencese per Textum ibi.

Aduersus prescriptionem 30. vel 40. annorum variante Doctoris, an sit maioribus concedenda praedicta restitutio, quorum opiniones refert Couarruu. d. §. 1. n. m. 1. Et quamus ipse in gatuum patrem ut probabilitorem defendat, nihil tamen affirmativa verior apparet co quod in leg. 1. §. vlt. ff. ex quibus causis maiores. & leg. 1. §. si quis autem ff. si iuste, & tunc priuato, vbi Bart. restitutio maioribus conceditur ex causa nulla & probabilitate aduersus prescriptionem aboluta, neque iuratur ad praescriptionem 10. vel 20. annorum. Neque obiectum restitutio leg. omnes. Cod. de prescript. 30. vel 40. annorum. & leg. vlt. Cod. de fundis patrimonialib. lib. 11. vbi expressum probatur praescriptioem 30. vel 40. annorum plenissimam inducere securitatem. Non autem plenissima securitas praesentibus inducita est, si beneficii restitutio ab eo res extrahi posset. Ut Glosa inquit in leg. omnes. & permititur verbis imputans. ff. de Minoribus. & accedit Glosa clam 1. verbis apud me de in integrum restituū. Non iuxtam obstat, quia alias probaret neque aduersus minores, & Ecclesiastis posse dari restitutioem in prescriptione longissimi temporis. Quocirca cum Textus inquit ex prescriptione longissimi temporis plenam securitatem haberi; id intelligendum est per se, & ex vi prescriptionis, cui non obiect ex pratorum aequitate restitutioem concedi.

Gratus autem dubium est, An ex causa probabilis ignorantis maioribus concedenda sit in integrum aduersus prescriptionem restitutio. Affirmat communis sententia, Panomita. & helius. cap. vigilanti de prescript. Iason, Bart. Alexand. & alii quos refert, & sequitur Couarruu. §. illo 3. num. 1. Pinel in antene. n. 1. ritecentale. num. 5. 8. Cod. de bono materno. Boerius decu. 39. Francise. Sarmiento. scieci. interpret. lib. 1. cap. 10. & alii passim. Dicuntur praescriptio ex leg. 1. ff. ex quibus causis maior. in integrum. restituuntur. vbi postquam Iurconclusus reutile aliquot caufas, ob quas ex pratoria aequitate maioribus concedenda est restitutio, subiungit si quis alia iusta causa esse videbitur in integrum restituū. Ex quibus verbis praedicti Doctores colligunt quamlibet caufam Iudicis arbitrio probabilem sufficientem esse vt maioribus restitutio concedatur. Limitant tamen plures ex his Doctoribus, vt videtur est apud Couarruu. leto citato, procedat in prescriptione longissimi temporis. Item ut praedictum quadriennium quod ad peccandum restitutioem conceditur, computetur a puncto peracta prescriptionis tamen ignorante, ne in infinitum tempus restitutio protrahatur, & praesentibus tamen penitentia & incerti.

Ceterum est si hac sententia vnu soienti recepta legibus tam & ratione conformior est, que maioribus ex hoc capite ignorantia negat restitutioem. Ve rebus inter alios probat Andreas Facheius. lib. 1. controver. scap. 6. 9. Moucer ea praescriptio ratione, aduersus peractam prescriptionem concedi non debet, nisi quatenus ex iure ipso sufficienter colligatur ob causam ignorantia non colligitur ex iure maioribus, immo nec minoribus, aut Ecclesiastis restituū concedi, quin potius contrarium non leviter inferatur. Quid sic probo ex clausula illa generali. si quis alia iusta causa mihi esse videtur in integrum restituū. Nequaquam colligitur ignorantiam comprehendendi posse, sed caufam aliam extrinsecum timet illis quas reulerat, quod mihi pertinet. Tum quia pronomen alia reguliter implicat praesentem qua itare, argum. leg. 6. fugitui. Cod. de seruū fugitiū, & ibi Glosa. & talis indicatur in leg. 1. §. si quis proper ff. de iure, actus priuato. vbi inquit Consultus. Si quis proper inundatione ius non sit iure, ait tunc hoc anno cum superiori ius sit, potest repedita die hoc interdicto vti per in integrum restituū. ex illa parte ed. 6. si quis mihi iusta causa videbitur. Ecce qualiter illa clausula generalis non ad ignorantiam, sed ad inundationem contingente referit. Tum quia ignorantia ex parte scienti noceat praescriptio, vt colligat ex cap. vigilanti de prescriptio. & leg. finali Cod. de prescript. longi temporis. Et subditur ibi ratio, ne se admittereat scientia, & excluderetur ignorantia, al era dubitatione inextricabilis oritur occasio, cum difficultatum probatur si ignorantia inimicibile inveniri. Tum quia ignorantibus ne obi praescriptio concessum est absentibus longius, tempus quam praesentibus, ut aduersus illos praescribatur ne conqueri possint de prescriptione facta. Tum quia si ob causam ignorantia restitutio conceditur vix locus esse potest praescriptio, cum ratio homines scienter permittant iuva bona, & iuta ab aliis occupari, si id impediri possint.

Superest quæstio. An praescriptio peracta si Domino reperiens rem restituas, putans ad id obligatum esse, vel pse aliam habeas, possis eam ab illi vindicare tanquam indebet datam? Et quidem per prescriptionem triennali, vel decennali, aut vicenniali cum titulo rem posse habiti, communis sententia statuerit te vindicare posse, quia ita probat lex si quis emporis in prive. Cod. de prescript. 30. vel 40. annorum. & notauit ibi Glosa & Salicet. Balbus

de prescr. 2. t. 3. p. princip. q. 6. Couarru. ad reg. professor. 3. p. §. n. 1. At si rem tricenaria, vel quadragenaria præscriptione abeque titulo, bona tamen fide posse dicitur, negant Gioffia, Angel. Bald. & Salicet, in dicta. leg. si quis emplor, te a pristino Dominio vindicare posse: bene tamen ab alijs, eò quod prior Dominus dominum directum non amiserit: quam opinionem approbat lex regia. 21. tit. 29. part. 3. dicens. si acceſſe perderis tenetia della pude la demandar a qualquiera que la falle fueras ende al verdadero dueño della, ca entresceſſi el señor la cobrare ſin fueras en organo o pudieses probar el señorio que auia sobre aquella cosa ſería tenido de fe la dar, & ibi Greg. Lopez.

Ceterum longè verius est ex qualibet præscriptione legitimè peracta ius præcipienti competere tam adactus Dominum priorem, quam adetus quodcumque alios. Sicut tradit Abbas in cap. Ad annos. m. 4. de prescritionib. Cornelius. conf. 14. col. 6. lib. 3. porpend Couarru. ad reg. pess. 3. p. §. 1. n. 1. & seqq. Andreas Fachin. lib. 1. contravers. cap. 70. Paul. Layman. lib. 3. sum. scđ. 5. tract. 1. cap. 8. n. 23. Dux, quia præcipienti dominium rei præscripte adjudicatum est, & à priore Domino ablatum, ut constat ex §. 1. inſtit. de vſuſfructu. & leg. acquiritur. 2. §. non ſolam ſi de acquirendo rerum domin. leg. 3. ſi de vſuſcapioni. leg. traditionibus Cod. de Patis. cap. inſer memoratos. 16. q. 3. & alijs. At hoc dominum donatione ex errore procedente nequit præcipienti amittere, vptotē que non eft vera donatio, ſed erronea debiti redditio. Ergo poterit ſic donatum tanquam nulliter donatum vindicare. Deinde communis sententia testator præcipienti triennio rem mobilem, & immobilem decennio vel vicenaria, cum titulo competere actionem vindicationis rei aduersus priorem Dominum: tricenaria præscriptione bona fide peracta eandem vim habet. Ut constat ex leg. si quis emplor. §. 1. Cod. de prescr. 30. vel 40. anno. & ex cap. placuit. §. poteſt. 16. q. 3. & tradit Abbas in cap. illud col. 3. de prescritionib. Balbus. de prescr. 2. p. principali. q. 2. ergo &c. In regno tamen Castellæ ob dictam legem regiam 2. censem priorem opinionem ſeruandam eſſe, ut Couarru. placet.

P V N C T U M X X I I I .

De Vſuſfructu legali, & conuentionali.

Hucusque actum est de natura iuriſ & domini, eius extenſione, conſtitutione, & termino. Ad eius tamen perfectam noriam conuenit vſuſfructus naturam explanare, vptotē qui pars eft domini, & ſemiplenum dominium à Doctoribus nuncipatur.

S. I.

Quo pacto vſuſfructus conſtituatur?

1. Quid concedatur conſeffione vſuſfructus.
2. Vſuſfructus conſtitui tantum poſt proprie & formaliter in rebus ſia non conſumpſibilis.
3. Nomine fructuum veniū qui ex re naſcentur naturaliter, vel accidente hominis industria.
4. Conſtituatur vſuſfructus leg. & conuentione.
5. Cum testator relinquit Titio ſua bona, & Sempronio vſuſfructum, duplex eſt ibi legatum, alterum proprietatis, alerum vſuſfructus, tamſi Anton. Gomez. contrarium ſintia.
6. Vſuſfructus conſtitui poſt ad vitam vſuſfructuary, vel ad vitam inſtituunti.

Diximus pan. 5. huius diſputacionis vſuſfructum formalem eſſe ius alienis rebus vendi, & fruendi ſalua rerum ſubſtantia. Vt habetur. leg. 1. ff. de vſuſfructu. & iſſit. ed. de tit. in prin. Enim per vſuſfructum conceditur fructuario non ſolum facultas vendi re ſibi in vſuſfructum confeſſa, ſed etiam ad illius fructus petcipiendo, & corum dominium acquirendum, in quo maximè ad vitium diſſert, cuius tota facultas ſolum ad vſum rei excedit non ad illius frumentum, ſeu fructuum percepcionem. Illorum tamen fructuum non fit vſuſfructarius Dominus quoque eos apprehendat, & colligat, tanetſi iam maturi ſint, & apti ut colligantur, quia dum rei fructifer vñuent ad Dominum rei pertinet. Vnde ſi contingat vſuſfructuarium eſt vita diſcedere fructibus non collectis, non ad ipsius heredes, ſed ad proprietarium pertinet. Vt iſi habetur. §. u. vero inſtit. de rerum diſſione. Quod ſi durante vſuſfructu aliquis extraneus eos fructus collegerit, datur vſuſfructario actio aduersus furem, quia ſia inerat eos fructus collectos, non eſſe. Vt habetur. leg. ſi fur. ff. de vſuſfructu, & notauit. Molina. diſp. 7 post princip. Vſus autem, & fructu vſuſfructario competens debet ſaluam rei frumente ſubſtantiam relinquere, aliaſ conſeruerit res confeſſa, & non tantum vſuſfructus.

Hinc conuenit Doctores vſuſfructum conſtitui tantum poſte proprie & formaliter in rebus, que ipſo viu non conſu-

muntur iuxta §. conſtituitur in lit. de vſuſfructu. & leg. 1. & seqq. ff. de vſuſfructu earum rerum qua viu conſumuntur. At vt ibidem caueur velitatis gratia in his rebus que viu conſumuntur vſuſfructus conſtitui po. eſt, vti ſepe vidimus conſumum quia in teſtamento reliqui aliqui vſuſfructuarium omnium luorum bonorum. Illud ramen eft diſcretum inter vſuſfructuarium conſtitutum in rebus que viu non conſumuntur, & inter vſuſfructuarium conſtitutum in ijs, que ipſo viu percut. Quod primus vſuſfructarius non habet dominium in re, ex qua vſuſfructum percipere debet, id eoque ſi abſque eius culpa percut non vſuſfructario, led Dominio percut vſuſfructuarium conſumum in rebus, que viu conſumuntur, dominium illarum acquirit, & ſibi percut etiam abiqua villa culpa. Neque inde fit illi percutiuntur vſuſfructum, & vſuſfructuarium abſoluti ab obſervatione reddendi id quod ad vendim. & frumentum accepit. Nam vſuſfructarius hic ſi attente conſideretur non eft vſuſfructarius illarum rerum viu conſumptibilium, illarum enim Dominus eft. Sed eft vſuſfructarius aſſumptionis illarum. Enim cum in his vſuſfructus conſtituitur ea vſuſfructus affinata accepit, & obligatione ſubit tantumdem reddendi, ac proinde aſſumptionis eft vſuſfructarius non rerum conſumptibilem.

Nomine fructuum vſuſfructario competentem intelliguntur qui ex re in vſuſfructum conceſſa naſcentur naturaliter, vel accidente hominis in diſtricta, vti in arboribus, & vīnes poterit, alioquin fructus in nemore & ſylvia, ligna caduca, animalia paſtu & venationis grege pecorum & animalium lae, lae, caſeum, inmo fecus & partus omnes. Excepit tamen partum ancillæ, que efti tibi in vſuſfructum conceſſa per partus eius conceſſus non inelliguntur. leg. veſus ff. de vſuſfructu. & §. in pedum inſtit. de rerum diſſ. leg. plures que ff. de vte diſſ. Non enim conſonum era inter fructus hominem computare, quandoquidem omnes fructus gratia homini producuntur.

Modus autem conſtituendi vſuſfructum duplex eft aler legalis, alter conuentionalis. Legalis eft co quod legi diſpositione fit conſtitutus, vti eft conſtitutus patrī vſuſfructus in bonis aduentis filii, non autem in eius bonis caſtentibus, aut quaſi caſtentibus. leg. quacunq. leg. cum oportet Cod. de vſuſfructu. Sed que bona aduenticia ab hoc vſuſfructu erimuntur, & pleno iure filioſamilias competant ſuperioris diximus, pan. 7. 1. cum explicimus in que filioſamilias dominium habeant. Alter modus conſtituendi vſuſfructum eft donatione, vendicione, permutatione, alioquin contraſtu inter viños. §. de vſuſfructu. inſtit. de vſuſfructu. leg. plures que ff. de vte diſſ. Non enim conſonum era inter fructus hominem computare, aduerit Anton. Gomez. 1. u. var. cap. 15 n. 4.

Mouet autem ibi eam quationem Anton. Gomez, An refator relinquit Titio ſua bona, & Sempronio vſuſfructum, conſeatut integrum vſuſfructum Sempronio concedere, & Titio proprietatem: Et responderit ſi Legatum factum Titio eft, patet ac factum Sempronio co quod in ijs omnibus, que Titio relinquitur vſuſfructus Sempronio conſtituitur, recipiuntur Sempronio integrum vſuſfructum habitum, ed modicem tantum, quia alia medietas Titio competit, co quod per legationem fundi feu bonorum ſolam non loquitur concilia ſe proprietas, fed vſuſfructus. leg. ſi vſuſfructum ff. de vte obligat. & ibi Bart. Cum ergo poſtmodum Sempronio vſuſfructus legatus, legat idem quod ante legatum erat, ac poindit tamquam duo legatari euilidem ſi diuifionem facere tenent. Sicut docent Bart. & alij ſcribentes in leg. ſi alijs & leg. Sempronio ff. de vſuſfructu legato. Seciis vero inquit. Anton. Gomez, ſi vius legatum eft viuenterale, & alterius particulae. Sicuti ſi Titio relinqueret omnia bona, & Sempronio vius vſuſfructum vſuſfructus illius rei designatus integrus Sempronio competitor. Sicuti ſi Titio relinqueret vſuſfructum omnium bonorum, & Sempronio rem aliquam determinatam in hac determinata, Titio nullum habet vſuſfructum, ſed pleno iure Sempronio competeret, eò quod eā particulae designatione videatur viuenterale legatum reſtringere, iuxta regulam iuriſ, generi per viuenterale regatur de Regul. in lib. 6. & leg. vte diſſ. & c. diſſ. diſſ. leg. 3. & leg. cum quatio. Cod. de legatu.

Sed ſalua pace tanti viri verius conferem in quolibet ex partibus casibus proprietatem ab vſuſfructu integrę eſſe diuidendam, eſſeque ibi duo legata alterum proprietatis, alterum vſuſfructus. Vt aduerit Molina. tract. 2. de inſtit. diſp. 8. in fine. Nam diu nomine fundi legati non ſolum veniat legitara proprietatis, ſed